

Četrdesmit
gadus
pie autobusa
stūres

3. lappusē

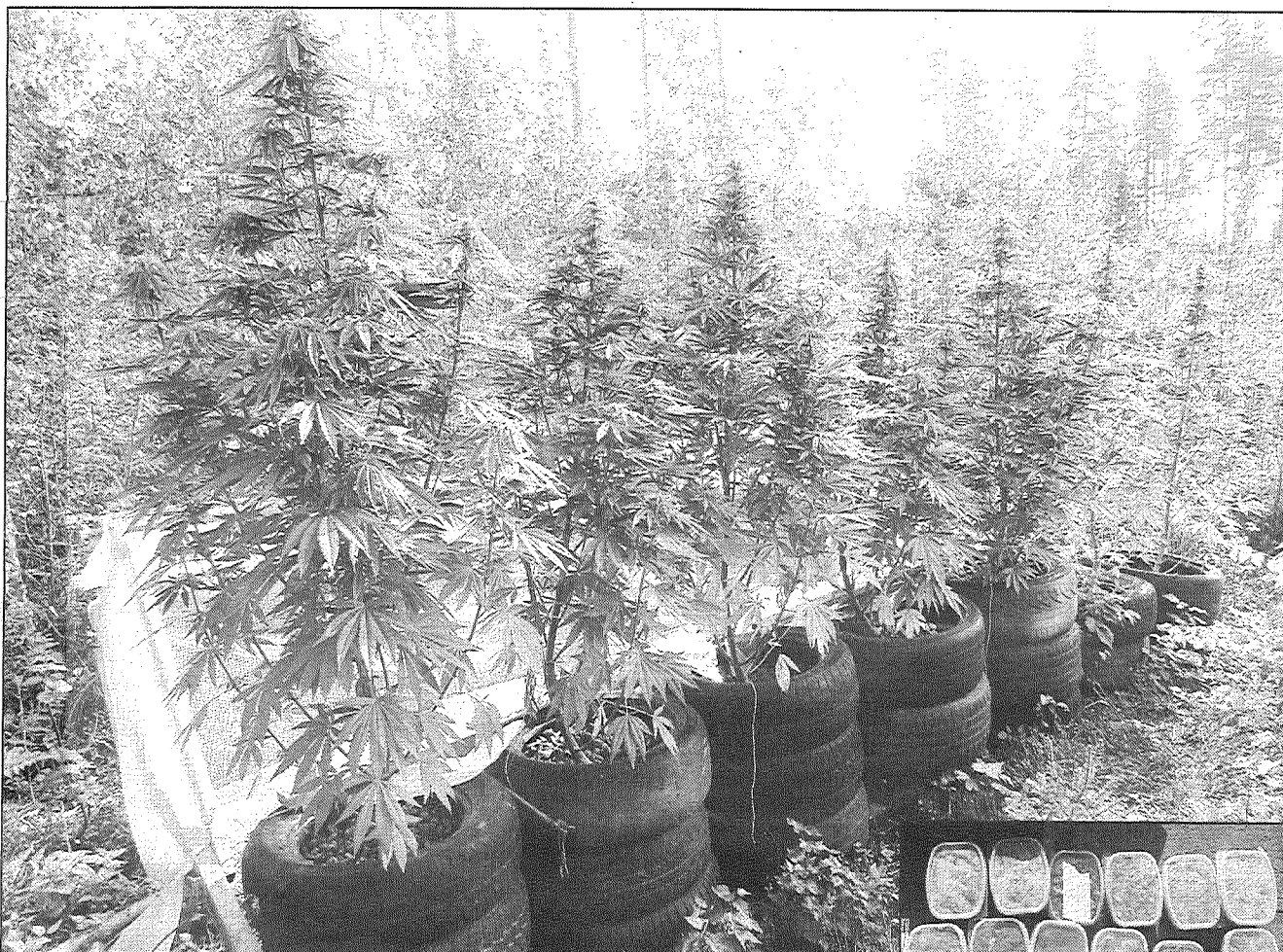
Vārkavas novadā
iedzīvotāji
vienojas par
ceļu remontu

4. lappusē

Joprojām
melnā statistika —
mirst vairāk
nekā dzimst

12. lappusē

Vārkavas pagasta mežos atklāta marihuānas audzētava. “Dārznieks” aizturēts

● Iespējams, daudziem Vārkavas novada iedzīvotājiem būs pārsteigums un jaunatklājums ziņa par to, ka, lūk, šie leknie marihuānas stādi auguši tepat netālu — meža vidū, kur tos rūpīgi uzpasējis un no svešām acīm sargājis “dārznieks”, kāds 1988. gadā dzimis vīrietis. VP Latgales reģiona pārvaldes foto.

● Policijas amatpersonas marihuānas audzētavā izņēma arī gatavo produkciju, 1227 gramus kaltētas marihuānas.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja prevencijas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne informē, ka policija nedēļas laikā reģionā likvidējusi divas marihuānas audzētavas. Viena no tām, izrādās, bijusi ierīkota kādā mežā Vārkavas pagasta teritorijā.

24. septembrī Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas nodaļas amatpersonas, realizējot operatīvo informāciju, Vārkavas novada Vārkavas pagastā meža masīvā atklāja

narkotiskās vielas saturošu augu nelielkumīgu audzētavu. Ierīkotajās siltumnīcās likumsargi atrada un izņēma 11 marihuānas augu stādus, kā arī jau gatavu produkciju, proti, 1227 gramus kaltētas marihuānas. Likumsargi turpat atrada un aizturēja arī pašu “dārznieku”, 1988. gadā dzimušu vīrieti. Viņš, lai pieskatītu un varētu regulāri rūpēties par saviem augiem, bija speciāli iegādājies arī dārza mājiņu — treileri.

Sakarā ar minēto atradumu policijā ir uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 253. panta otrās daļas.

A. Laizāne piebilst, ka par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvešanu un pārsūtīšanu lielos apmēros soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz desmit gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem.

Pēc dažām dienām, 28. septembrī, Ludzas novada Ņukšu pagastā tika atrasti un izņemti pieci marihuānas stādi. Arī šajā gadījumā policijā uzsākts kriminālprocess un notiek izmeklēšana.

Pedagogi svin profesionālos svētkus

Ar ziediem un pateicības vārdiem aizvadīti profesionālie svētki – Skolotāju diena, ko Latvijā atzīmē oktobra pirmajā svētdienā, bet daudzviet pasaulē – 5. oktobrī. Skolēni savus pedagogus sveica svētku priekšvakarā. Pieņemts, ka skolās šajā dienā ir pašpārvaldes diena, kad vecāko klašu skolēni uzņemas stundu vadīšanu jaunākajās klasēs, kā arī nereti sarīko kopīgu pasākumu visai skolas saimei, kurā jautri un atraktīvi sveic pedagogus, liek viņiem iejusties skolēnu ādā.

Pedagogus svētku dienā sveica arī pašvaldības. Aizvadītajā piektdienā Preiļu novada vispārīgizglītojošās skolas, pirmsskolas izglītības iestādi “Pasaciņa”, bērnu un jauniešu centru, mūzikas un mākslas skolu, bērnu un jauniešu sporta skolu apmeklēja Preiļu novada domes priekšsēdētāja Maruta Plivda kopā ar izglītības pārvaldes vadītāju Andreju Zagorski, kā arī Saimes deputāts Aldis Adamovičs. Preiļu novada dome ikvienas izglītības iestādes darbiniekiem dāvāja svētku klišēri, lielajām skolām – divus. Savukārt Aldis Adamovičs iepriecināja izglītības iestādes ar ziņu, ka katrai no tām no savām deputāta kvotām piešķir naudas līdzekļus sporta inventāra vai mācību līdzekļu iegādei. Šī summa papildinās skolas nākošā gada budžetu.

Preiļu novada, kā arī Preiļu izglītības nodaļas sadarbības partneru – Aglonas un Vārkavas novada – skolu direktoriem paredzēts pieredzes brauciens uz Utenu (Lietuva), kas notiks 9. oktobrī.

Vārkavas novada izglītības iestāžu pedagogus 2. oktobrī sveica Vārkavas novada domes priekšsēdētāja Anita Brakovska, kura ieradās katrā pašvaldības skolā. Sirsnīgās uzrunas, ziedi, saldā dāvana – klišēris – radīja svētku noskaņu. Dome katrai skolai sarūpējusi vēl vienu dāvanu – pieredzes apmaiņas braucienu pēc pedagogu vēlmēm.

Riebiņu novada pedagogi profesionālo svētku priekšvakarā saņēma ielūgumus uz koncertu “Dricānu dominante”, kas 4. oktobrī notika Riebiņu kultūras centrā. Pēc koncerta pedagogus sveica novada domes izpilddirektora vietnieks Juris Leicis, izglītības jautājumu koordinatore Evelina Visocka. Ikvienam no skolotājiem saņēma pa rozes ziedam. Lai no attālākajiem pagastiem nokļūtu uz koncertu novada centrā, skolotāju pārvadāšanai bija norīkots autobuss, pedagogi ieradās arī ar personīgajām automašīnām.

Aglonas novada izglītības iestāžu pedagogi tika sveikti 3. oktobrī novada kultūras centrā. Skolotājiem svētkos sirsnīgus vārdus vēltija novada domes priekšsēdētāja Helēna Streiķe, izskanēja koncerts, kurā uzstājās pašdarbnieki no Preiļiem un Dagdas.

Līvānu novada skolotāji pašvaldības apsveikumus saņēms 7. oktobrī, kad viņi tiek gaidīti Līvānu kultūras centrā. Svētku noskaņojumu varēs izbaudīt, noskatoties koncertprogrammu “Dziesmu dance”. Tajā kopā ar aktrisi Zani Jančevsku uzstāsies etnomuzikologi Lauma Bērza, Ēriks Zeps un Ansis Jansons. Pirms koncerta paredzēti apsveikumi no domes vadības.

LR Izglītības un zinātnes ministrijas Atzinības rakstu par nozīmīgu ieguldījumu izglītības jomā saņēms Līvānu 1. vidusskolas direktore vietniece Inese Magdalenoka. Līvānu novada domes Pagodināšanas raksti par nozīmīgu ieguldījumu izglītības jomas attīstībā Līvānu novadā un sakarā ar darba jubileju tiks pasniegti trijām skolu direktorēm. Tos saņēms Janīna Usāre, kura Jaunsilavas pamatskolu vada 25 gadus, Ilze Vanaga, kura Līvānu novada vakara (maiņu) vidusskolā strādā 20 gadus un Inese Jaunušāne, kura 20 gadus vada Jersikas pamatskolu. Pagodināšanas rakstu par augstu profesionalitāti pedagoģiskajā un audzināšanas darbā sakarā ar dzīves jubileju saņēms arī Inta Ziemeļe, Līvānu 1. vidusskolas skolotāja.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

19 ES valstis, tostarp Latvija un Lietuva, aizliegušas ĢMO savā teritorijā

19 no 28 Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīm, tostarp Latvija un Lietuva, ir aizliegušas ģenētiski modificētu organismu (ĢMO) kultivēšanu visā savā teritorijā vai tās daļā, paziņoja Eiropas Komisija (EK). 3. oktobris bija pēdējais termiņš, līdz kuram ES dalībvalstis varēja paziņot par ģenētiski modificētu augu kultivēšanas ierobežošanu vai aizliegšanu savā teritorijā, tādējādi nepievienojoties jauniem ES likumiem par ĢMO. Šogad pieņemtie ES tiesību akti paredz, ka ES dalībvalstis drīkst ierobežot vai aizliegt ģenētiski modificētu augu kultivēšanu savās teritorijās, pat ja to ir atļāvusi ES. ĢMO kultivēšanu savā teritorijā ir pilnīgi aizliegušas Austrija, Bulgārija, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Slovēnija, Ungārija un Vācija. Beļģija ir aizliegusi ĢMO kultivēšanu Valonijas reģionā, bet Lielbritānija to aizliegusi Skotijā, Velsā un Ziemeļīrijā. ES līdz šim ir atzinusi par nekaitīgiem vairāk nekā 70 ģenētiski modificētus produktus, tostarp cilvēku pārtiku, lopbarību un grieztas puķes. ĢMO ir dzīvie organismi, kas pārveidoti ar citu organismu gēniem. Izplatītākie ģenētiski modificētie augi galvenokārt ir soja un kukurūza, taču pašlaik pasaulē pārtikā jau plaši izmanto arī ģenētiski modificētus rīsus un rapsi. Pašlaik ES gan atļautā tikai vienas ģenētiski modificētas kukurūzas šķirnes audzēšana. Dažas ES valstis ir nobažījušas, ka ģenētiski modificēta pārtika var radīt potenciālus draudus cilvēku veselībai un ietekmēt vietējās lauksaimniecības produkcijas reputāciju un integritāti.

Latvijā sestais augstākais vismaz 50 gadu veco pedagogu īpatsvars ES

Latvijā ir Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu vidū sestais augstākais vismaz 50 gadu vecumu sasniegušo pedagogu īpatsvars izglītības iestādēs, liecina ES statistikas departamenta «Eurostat» jaunākie dati, kas apkopoti par 2013. gadu. Saskaņā ar tiem mūsu valstī 41,2% pedagogu bija sasnieguši 50 gadu vecumu. Lielāks tādu pedagogu īpatsvars reģistrēts vien Itālijā (61,9%), Bulgārijā (47,7%), Igaunijā (43,1%), Lietuvā (42,1%) un Zviedrijā (41,7%). ES vidēji 35,9% pedagogu ir sasnieguši 50 gadu vecumu. Latvijā pirmsskolas izglītības iestādēs 28,2% skolotāju ir vecāki par 50 gadiem, kas ir zem ES vidējā līmeņa, bet vismazākais šis rādītājs bijis Kiprā (8,3%), Grieķijā (11,9%) un Beļģijā (14,6%). Sākumskolas izglītībā līdz sestajai klasei ES vidēji 33,0% skolotāju ir vecumā no 50 gadiem, Latvijā — 36,0%. Pamatskolās un vidusskolās ES vidēji 39,2% skolotāju ir vismaz 50 gadus veci, Latvijā — 45,8%. Izglītības iestādēs pēc vidusskolas līmeņa ES vidēji 36,1% pedagogu ir sasnieguši vismaz 50 gadu vecumu, Latvijā — 49,8%.

Uz vakanto «Latvenergo» valdes locekļa amatu pieteicies 61 pretendents

Konkursā uz vakanto AS «Latvenergo» valdes locekļa amatu Ekonomikas ministrija saņēmusi 61 pretendenta pieteikumu, aģentūru LETA informēja ministrijā. EM piebilda, ka šonedēļ vēl var tikt saņemti pieteikumi, kas izsūtīti pa pastu. Kandidātos izvērtēs šim mērķim īpaši izveidota komisija, kuras sastāvā ir gan EM pārstāvji, gan Pārresoru koordinācijas centra pārstāvis, gan neatkarīgie eksperti no nevalstiskajām organizācijām. Tuvākajā laikā komisija izvērtēs pretendentu atbilstību valdes locekļa amatam izvirzītajām prasībām un tos kandidātus, kuri atbildis sludinājumā minētajām prasībām, aicinās uz intervijām klātienē. Jau ziņots, ka šā gada septembra sākumā Ekonomikas ministrija (EM) izsludināja konkursu uz vakanto AS «Latvenergo» valdes locekļa amatu. AS «Latvenergo» peļņa pērn augusi par 33%, liecina SIA «Firmas.lv» informācija. «Latvenergo» peļņa pērn bija 34 976 548 eiro, turpretī 2013. gadā — 26 227 928 eiro.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

žurnālistiem — 65307058.

Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī

(otrdien, piektdien).

Sēt nau tik grūti, kā plant.

Laiks ieslēgt apkuri. 10 naktis pēc kārtas gaisa temperatūra Latvijā noslidēs zem nulles

Sākot ar 6. oktobri, vismaz desmit naktis pēc kārtas gaisa temperatūra Latvijā noslidēs zem nulles. Jau otrdienas saullēktā daļā Vidzemes gaiss būs atdzisis līdz -1 -3 grādiem.

Turpmāk kļūs vēl dzeestrāks — valsts lielākajā daļā gaisa temperatūra noslidēs zem nulles, aukstākajās naktīs sals vietām sasniegs -7 grādus, iespējami aukstuma rekordi.

Dienas laikā gaisa temperatūra pārsvarā saglabāsies zem +10

grādu atzīmes. Spīdēs saule, dažkārt palielināsies mākoņu daudzums, bet nokrišņu tikpat kā nebūs.

Jau ziņots, ka diennakts vidējā gaisa temperatūra nākamās nedēļas otrajā pusē Kurzemē un Rīgā varētu noslidēt līdz +4 grādiem, valsts austrumos - līdz +1 grādam. Tas nozīmē, ka nedrīkstēs kavēties ar apkures sezonas sākšanu, — Latvijā ierasts, ka centrālo apkuri pieslēdz, diennakts vidējai gaisa temperatūrai noslidot zem +8 grādiem.

Sāk kriminālvajāšanu galvenajā lietā par līdzekļu piesavināšanos no «Krājbankas»

Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra nolēmusi sākt kriminālvajāšanu par iespējamu līdzekļu piesavināšanos tā dēvētajā «Latvijas Krājbankas» («Krājbanka») pamata krimināllietā. Kriminālvajāšana ir sāktu un lēmumi par saukšanu pie kriminālatbildības pret piecām personām ir pieņemti, bet personām vēl šie lēmumi nav izsniegti, līdz ar to no plašākiem komentāriem prokuratūra pagaidām atturas, ziņo LETA.

Pret vēl vienu personu nolemts kriminālvajāšanu pagaidām nesākt. Kā skaidroja prokuratūras preses sekretāre Aiga Eiduka, pret šo personu kriminālprocess izdalīts atsevišķā lietvedībā un šobrīd turpinās pirmstiesas izmeklēšana.

Prokuratūra apsūdzēto vārdus neatklāj, taču LETA jau ziņoja, ka Valsts policija (VP) lūdza sākt vajāšanu par 90 miljonu eiro

piesavināšanos pret bijušo bankas vadītāju Ivaru Priedīti, bijušo bankas īpašnieku Vladimīru Antonovu un bijušajiem bankas valdes locekļiem.

VP paziņojumā preseī rakstīja, ka sešas personas tiek turētas aizdomās par 90 miljonu eiro piesavināšanos, kā arī par dieņesta pilnvaru pārsniegšanu, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un grāmatvedības un statistiskās informācijas noteikumu pārkāpšanu. Izmeklētāju ieskatā pie kriminālatbildības saucams nozieguma organizētājs, izpildītājs un četri atbalstītāji. «Krājbankas» lieta ir viena no apjomīgākajām pēdējo laiku ekonomisko noziegumu krimināllietām, un tās izmeklēšana ilga vairāk nekā trīs gadus. Kriminālprocess apkopots 183 sējumos.

Daļu no «Krājbankas» lietas — par 27 miljonu eiro piesavināšanos un pilnvaru pārsniegšanu — VP ENAP darbinieki izmeklēšanas laikā izdalīja un kriminālvajāšanas sākšanai uz prokuratūru nosūtīja jau

pagājušā gada janvārī. Patlaban šī lietas daļa jau tiek iztiesāta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā, un tur uz apšūdzēto sola sēdies bijušais bankas vadītājs Priedītis un bijušais bankas īpašnieks Antonovs. Tiesa pagaidām lietu skata bez Antonova klātbūtnes.

Antonovs ilgu laiku uzturējās Lielbritānijā, tomēr šī valsts šovasar izdeva orderi viņa arestam. Vienlaikus Lielbritānijas tiesa atsaukusi lēmumu ļaut viņiem uzturēties brīvībā apmaiņā pret drošības naudu, kad Antonova advokāts paziņojis, ka viņa klients devies uz Krieviju.

2011. gada nogalē «Krājbankā» tika konstatēts ap 100 miljonu latu (aptuveni 142 miljonu eiro) līdzekļu iztrūkums, bet jau tā paša gada 23. decembrī Rīgas apgabaltiesa «Krājbanku» pasludināja par maksātnespējīgu. Nemot vērā līdzekļu iztrūkumu, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padome nolēma apturēt visu «Krājbankas» finanšu pakalpojumu sniegšanu.

Zolitūdes traģēdijas galaziņojuma kopsavilkumā minētas 16 personas

Zolitūdes lielveikala «Maxima» traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas galaziņojuma kopsavilkumā, apkopojot iepriekš pieņemtos lēmumus par konkrētu vārdu ierakstīšanu ziņojumā, kā atbildīgās minētas 16 personas, ziņo LETA.

2013. gada 21. novembrī, iebrūkot lielveikala «Maxima» jumtam, dzīvību zaudēja 54 cilvēki. Zolitūdes traģēdija ir lielākā Latvijā kopš neatkarības atjaunošanas. Parlamentārās izmeklēšanas komisija 2015. gada 5. oktobrī (pēc diviem gadiem) publicējusi galaziņojuma projekta jaunāko galīgo redakciju, kurā atspoguļotas pēdējās četras komisijas sēdēs pieņemtās izmaiņas. Par galaziņojuma apstiprināšanu vēl būs jālemt komisijai, un tās deputātiem ir tiesības nepieciešamības gadījumā vienoties par izmaiņām dokumenta pašreizējā redakcijā.

Komisijas vērtējumā atbildīgas par situāciju, ka valstī vairāk nekā piecus gadus, no 2009. līdz 2014. gadam, faktiski vairs netika īstenota valsts kontrole pār būvniecības procesu, ir gan tās amatpersonas, kuras pieņēma lēmumu likvidēt Valsts būvinspekciju, gan tās, kuras pēc Valsts kontroles revīzijas ziņojuma neatjaunoja valsts kontroli pār būvniecības procesu.

Ziņojuma kopsavilkumā kā atbildīgie šajā kontekstā minēti bijušais Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (V), bijušie ekonomikas ministri Artis Kampars (V), Daniels Pavļuts, finanšu ministri Einārs Repše («Latvijas attīstībai»), Andris Vilks (V), bijušie Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētāji Guntis Bērziņš (V), Jānis Reirs (V), un Saeimas Tautsaimniecības komisijas priekšsēdētāji Guntis Blumbergs («Latvijai un Ventspilij»), Vents Armands Krauklis, Andris Bērziņš, Vjačeslavs Dombrovskis un Jānis Ozoliņš un bijušie ekonomikas ministrijas valsts

sekretāri Anrijs Matiss (V) un Juris Pūce («Latvijas attīstībai»).

Tāpat norādīts, ka par komisijas konstatētajiem trūkumiem Rīgas pilsētas pašvaldības izveidotajā būvniecības uzraudzības sistēmā un Zolitūdes traģēdiju morāli un politiski atbildīgi ir Rīgas domes priekšsēdētājs Nils Ušakovs (S) un Rīgas pilsētas būvvaldes vadītājs Inguss Virčavs.

Ziņojumā par traģēdiju kā politiski un morāli atbildīgie minēti arī Dombrovskis, Kampars, Pavļuts, Matiss un Pūce.

Kopsavilkumā norādīts, ka komisija, izvērtējusi Zolitūdes traģēdiju veicinošās nepilnības valsts un pašvaldību iestāžu darbā un normatīvajā regulējumā, cita starpā secināja, ka valsts un pašvaldību īstenotā politika būvniecības jomā, iespējams, ir novedusi pie traģēdijas. Likvidējot Valsts būvinspekciju, valstī ievērojami samazinājās būvniecības kontrole un tika zaudēta iespēja realizēt vienotu valsts politiku būvniecībā.

Līdz oktobrim Latvijā ticis aizturēts kopumā 461 nelegālais robežšķersotājs

Uz oktobra sākumu Latvijā kopumā aizturēta 461 persona, kas centusies nelegāli iekļūt Latvijā, Saeimas Eiropas lietu komisijas deputātiem ziņoja iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis.

No aizturētajiem 261 bijis Vjetnamas pilsonis, no kuriem pašlaik izraidīti 196. Tuvākajā laikā plānots izraidīt vēl 105 personas. Tāpat vairāk nekā 20 Vjetnamas pilsoņi notiesāti un izcietuši divu mēnešu cietumsodu par Latvijas nelegālu robežas šķērsošanu.

Kozlovskis arī atklāja, ka vislabākā sadarbība Latvijas ārējo robežu aizsargāšanā ir izveidojusies ar Baltkrievijas kolēģiem. «[Ar] Krievijas robežsargiem, ņemot vērā arī politisko situāciju, sadarbība varbūt nav tik laba. Pašlaik varu uzteikt sadarbību ar Baltkrievijas kolēģiem, kuri šogad ir aizturējuši aptuveni 50 vjetnamiešus savā

pusē,» teica Kozlovskis.

Runājot par nelegālo robežšķersotāju atgriešanu, iekšlietu ministrs pastāstīja, ka robežsargi personas pavada līdz Maskavai, kur viņi tiek iesēdināti lidmašīnā uz Vjetnamu. Kozlovskis arī atklāja, ka līdz šim konstatēts tikai viens Vjetnamas pilsonis, kurš bija izraidīts, taču pēc kāda laika no jauna mēģināja šķērsot Latvijas robežu.

Aģentūra BNS vēstīja, ka Krāslavas novadā, netālu no valsts robežas pagājušajā nedēļā tika aizturēta 28 Irākas pilsoņu grupa, kas bija nelegāli šķērsojusi robežu. Robežsardze informē, ka šī ir lielākā vienā reizē aizturētā kārtējā valsts robežu nelikumīgi šķērsojušā nelegālo imigrantu grupa.

Robežsargi imigrantu grupu aizturēja ceturtdienas rītā, Krāslavas novada Kaplavas pagastā uz ceļa Krāslava — Varnaviči. Grupā bijuši — septiņi vīrieši, sešas sievietes

un 15 bērni — visi ar Irākas ceļošanas dokumentiem. Irākas pilsoņi Latvijā ieceļoja, nelikumīgi šķērsojot Latvijas — Baltkrievijas robežu.

Visas personas pieprasīja patvērumu Latvijā. Personas nogādātas uz PMLP Patvēruma meklētāju izmitināšanas centru «Mucenieki».

Robežsardze norāda, ka Daugavpils pārvaldes Aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centrā kopā ar izmantojamajām telpās Valsts policijā ir izmitinātas 134 personas un šobrīd Valsts robežsardzei vairs nav brīvu vietu, kur aizturētās personas izmitināt.

Kopumā šogad deviņu mēnešu laikā pa nelikumīgu «zaļās» robežas šķērsošanu aizturēti 373 trešo valstu piederīgie, kas safidzinājumā ar pērnā gada kopumā faktiski ir trīs reizes vairāk.

Lappusi sagatavoja T.Elste

Šofera dievišķā dzirksts

Brauciena komforts sabiedriskajā transportā lielā mērā atkarīgs no transportlīdzekļa vadītāja, un paveicas, ja tālākā ceļā pie stūres ir pieredzējis šoferis, kas pasažieriem rada arī zināmu drošības sajūtu. SIA "Jēkabpils autobusu parks" Preiļu filiālē teju četrdesmit gadus par autobusa vadītāju strādā TEODORS LUKJANSKIS. Viņam piemīt dzimuša autobusa šofera dievišķā dzirksts, un citā profesijā viņš sevi nemaz nespēj iedomāties.

— Vai autobusu parks Preiļos vienmēr ir atradies tagadējā Valmieras ielā?

— Jā. Sākumā, protams, tādās piebūvēs kā tagad nebija, viss sākās ar šķūnišiem. Tagadējos darba apstākļus nevar salīdzināt ar to, kā bija agrāk. Padomju laikā autobusu remontēja šoferis kopā ar atslēdznieku, bet tagad šoferi remontu nepazīst.

Pēc armijas pāris gadus braucu ar piena savācējmašīnu. Par šoferi mācījos divus gadus Ogrē, bet braukt ar autobusu gribēju jau bērnībā. Kad, bērni būdami, sapulcējāmies zirgu droškā un spēlējām autobusu, es biju šoferis. Ar velosipēdu braukdams no laukiem uz Līvāniem, zināju visas pieturas un autobusu laikus. Kādu laiku biju meliorācijas praksē, tur sākām no sešiem rītā līdz desmitiem vakarā, tā pieradu pie garajām darba dienām.

Par autobusa šoferi sāku strādāt 1978. gadā, vienu gadu vēl paspēju braukt ar PAZ-652, pēc tam jau bija LAZ-695.

— Esat domājis, ka varētu darīt ko citu?

— Nē, ja nebūtu autobusa šoferis šeit, tad atrastu darbu citā autobusu parkā. Nu varbūt vēl varētu braukt ar piena savācējmašīnu. Atvaļinājumā esot, pat gribas ātrāk atpakaļ satikties ar cilvēkiem.

— Pasažieru paliek mazāk, kā tas ietekmē jūsu darbu?

— Pasažieru tiešām paliek mazāk un mazāk, tādēļ pārejām uz mazākiem, ekonomiskākiem autobusiem. Šogad Preiļos ir trīs jauni mikroautobusi un lielais autobuss *Setra*, kas brauc reisos uz Rīgu. Mikroautobusus ir slikti tas, ka nevar ielikt bērnu ratiņus, vasaras ratiņiem vēl atrodas vieta, bet ziemas ratiņiem nav.

Par pasažieriem tā viennozīmīgi nevar pateikt, lauku reisos vienu dienu cilvēku ir mazāk, citu dienu vairāk. Ir arī vēl skolēnu autobusi. Vidzemes plānošanas reģionā ir vienojušies, ka skolēnu autobuss bērnušiem pieved klāt reisa autobusu pieturām, kur ir tāda iespēja, bet pie mums paralēli brauc vieni un otri, daļa pasažieru aizbrauc ar skolēnu autobusu. Kopumā reisu gan ir kļuvis mazāk. Piektdienās no Rīgas ir tikai viens reiss, iepriekš bija divi.

— Kāda ir nākotne autobusu šoferiem, un vai jauniešiem ir vērts domāt par šīs profesijas izvēli?

— Jā, šī profesija ir laba. Tas ir labāk, nekā braukt ar lielo kravas mašīnu, jo var tikties ar cilvēkiem. Agrāk šī bija ļoti prestiža profesija, pašā sākumā mums bija formas.

Ir bijis, ka jaunie darbinieki pat mēnesi šeit nenostādīja, jo ir grūtības ievērot režīmu. Krīzes laikā atnāca šoferi, kas bija strādājuši ar kravas mašīnām. Nevar jau zināt, kāds turpmāk būs budžets, cik reisu mums tiks iedalīts. Arī ja pasažieru ir pavisam maz, taču transports tik un tā ir

vajadzīgs, kaut *mikriņš*. Dzirdēts, ka varētu ieviest sistēmu, kad autobuss laukos kursē pēc izsaukuma, bet tas nedarbosies. Cilvēkiem ir jāreķinās ar grafiku, nevis jābūt nezinā, tiks vai netiks.

— Šoferim ir svarīgi, lai būtu pašam savs autobuss?

— Protams, ka tam ir nozīme, iesēties citā autobusā uzreiz ir savādāk, labāk ir braukt ar vienu un to pašu. Tagad gan sanāk tā, ka lauku reisos braucam ar mazajiem autobusiem, bet uz Rīgu ar lielajiem.

— Kuri reisi jums pašam patīk, tuvie vai tālie?

— Uz Rīgu braukt man labāk patīk. Ceļš uz Rīgu jau tik labi zināms, ka pat biežā miglā pēc kokiem varu zināt, kur atrodos. Braukt ir labāk, ja pazīstams ceļš, zināmi pagriezieni. Tagad uz Rīgu ir vieglāk braukt, jo jaunais ceļš mazinājis satiksmes plūsmu. Kaitina tie lēnie braucēji, kas brauc ar 50–60 kilometriem stundā sausā un saulainā laikā, bet tiklīdz sāk apdzīt, tā, skaties, jau brauc uz visiem 90. Reizēm nevar saprast, šoferis iereibis vai pa telefonu runā, mašīna streipulo pa ceļu. Darbā visu ko var redzēt, braucot skatos kā kinofilmu par brīvu.

Kaut gan braukšanas laikā ar pasažieriem sarunāties nedrīkst, pa laukiem, ar 40 kilometriem stundā braucot, ir kā atpūta, var parunāt ar pasažieriem, bet, uz Rīgu braucot, lielā satiksmes plūsmā, nekāda runāšana nesanāk.

Ja, piemēram, saplīst riepa, tad tuvākos reisos atbrauks kolēģi, palīdzēs, bet ceļā uz Rīgu ar visu jāreķinās pašam. Brauc arī pasažieri, kuri nedrīkst nokavēt lidmašīnu. Ziemā ir bijis tik slidens ceļš, ka visi brauc ar 40 kilometriem stundā. Parasti ir tā, ka, ja atgadās avārija, tikai tad sāk kaisīt.

Tiem šoferiem, kuri brauc uz Rīgu, sanāk gara darbdiena un vairāk brīvdienas, tiem, kas pa laukiem brauc, ir mazāk brīvdienas. Ir stingri noteikts, cik stundas drīkst strādāt, cik jāatpūšas. Pat, ja gribētu strādāt vairāk, nedrīkst. Pie mums Rīgas reisos brauc septiņi šoferi maiņās.

— Kāpēc lauku maršrutos autobusi brauc tik lēni? Paņem daudz pasažieru laika un arī kavē satiksmes plūsmu.

— Tā tas ir, no Cēsīm līdz Jēkabpīlī 160 kilometrus nobrauc divās stundās četrdesmit, bet šeit trīsdesmit sešus kilometrus braucu 49 minūtes. Vēl trakāk ir maršruts Daugavpils — Madona, kad no Preiļiem uz Madonu brauc trīs stundas, stāv pieturās. Maršrutu laikus regulē Auto-transporta direkcija. Citos maršrutos laiks ir samazināts, piemēram, uz Grāveriem tā tik sanāk iekļauties laikā, bet ir palikuši tādi reisi, kur lenām jābrauc. Jāņem vērā arī ceļu stāvoklis, ko greiderē divas reizes sezonā, bet autobusiem tik un tā jābrauc. Se-

● Tālākos reisos pasažieri tiek vesti ar modernajiem *Setra* markas autobusiem. Teodoram Lukjanskim sirdij tuvākie ir Rīgas reisi, kad ceļā notiekošo var baudīt kā "kinofilmu par brīvu", un agrajos rītos acis priecē garām slidošās dabas ainavas un vienreizēji skaistie, neatkārtojamie sauliekti. Foto: I.Šņepste

višķi jaunie autobusi cieš, kondicionieru filtri uzreiz putekļu pilni.

— Tālo reisu šoferi savā starpā sveicinās, tā ir tāda tradīcija?

— Tas ir bijis visu laiku, tikai sanāk, ka sveicināties ar kreiso roku.

— Sastopoties arī ar pasažieru neapmierinātību?

— Nu diplomātām ir jābūt, citādi nevar. Jāprot arī paklusēt. Tagad tādu gadījumu ir mazāk, bet agrāk, kad brauca no darba Rīgā un sāka dzert autobusā, bija jātiek galā. Tagad pēc jaunajiem noteikumiem pat ar alkohola smaku var neņemt autobusā.

Cilvēki viens otru pievelk pēc horoskopiem, par to esmu pilnībā pārliecināts. Ir cilvēki, kuri it kā atgrūž, un ir, ar kuriem ļoti sakrīt.

— Kontrolieri bieži pārbauda?

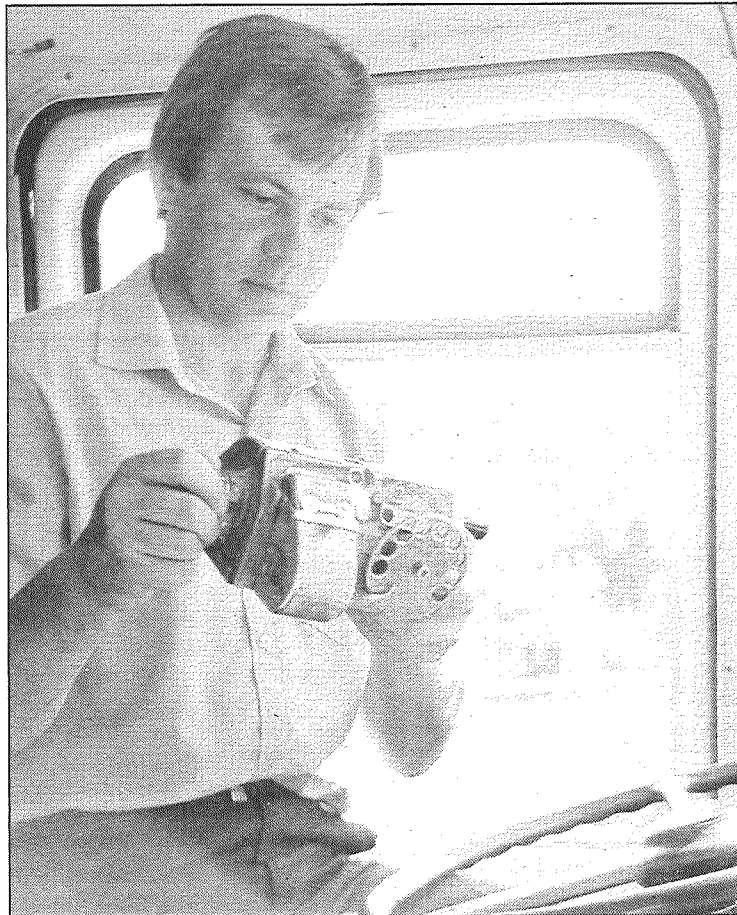
— To nevar zināt. Nesen pārbaudīja Lietuvas kontrole. Ir, kad pārbauda pāris dienas pēc kārtas, ir, kad retāk. Skatās arī, kā šoferis ievēro grafiku.

"Zaķi" iemanījušies paņemt biļeti, piemēram, līdz Pļaviņām un nekāpt ārā līdz Rīgai. Šādi pasažieri ir jāatceras. Par "zaķiem" šoferis atbild ar savu maku.

— Pasažieri ir uzvedīgi? Bieži autobusus aizmirst mantas?

— Pirmajos četros solos nedrīkst bērni sēdēt. Ārzmnieki, kas brauc, sevišķi dāņi, kam te zeme pieder, iekāpjot autobusā, uzreiz meklē siksnu un piesprādzējas. Pie viņiem tā ir pieņemts.

"Treknajos" gados biežāk aizmirsta lietussargus, tagad vairs neaizmirst. Citreiz sāk zvanīt izkritis telefons. Atrastās mantas nododam dispečerim, bet gadās, ka neviens pēc tam mantas nemeklē. Reiz bija atstāts kaķis ar visu siksnīņu, laikam mājās bija kļuvis lieks. Rīgā likās, ka kaut kas ņaud, skatos — kaķis! Vēl pavisam neliels. Gāju pēc pusdienām, un abi ēdām. Kā bija atstāts otrajā solā, tā arī brauca, nekur

● Jaunā paaudze, iespējams, nezina, ka Teodoram Lukjanskim rokās ir braukšanas biļešu izdrukas aparāts.

citur negāja. Pēc tam padzīvoja kādu nedēļu pie mums garāžā, tad kāds no darbiniekiem paņēma pie sevis uz laukiem.

Pašam jābūt ļoti uzmanīgam, nesen bija gadījums, kad izlaidu bērnu pieturā, bet viņš, ne pa labi, ne pa kreisi paskatījies, skrien autobusam priekšā. Kad kāpj ārā pieaugušie ar bērniem, arī tad bērni ir neprognozējami.

— Redzot cilvēku skrienam uz pieturu, jūs tomēr pagaidāt vai stingri pēc grafika verat durvis ciet un braucat prom?

— Mēs taču strādājam pasažieriem, noteikti ir jāpagaida. Vienmēr paskatos uz visām pusēm, ja nu kāds steidzas. Katram var gadīties nokavēt, labāk izbraukt pāris minūtes vēlāk.

Man pašam ir gadījies šoferis,

ar kuru negribas braukt, ja viņam ko prasīja, tad dusmīgi atbildēja. Vienreiz mana sieva brauca ar bērniem un prasīja šoferim, cik ilgi stāvēs Pļaviņās, bet viņš dusmīgi atteica, ka uz stenda ir saraksts, kur to var paskatīties. Bet ir šoferi, ar kuriem ļoti patīkami braukt.

— Kā kļiedējat darba nogurumu?

— Man ir savs dārziņš laukos Rožupē. Sēņoju, aizbraucu makšķerēt, apmekleju koncertus, šogad Preiļu novada svētkos bija labs koncerts, biju arī uz "Dzintara dziesmām". Darbā ir stress, arī pasažieri nedaudz nogurdina.

— Kā vērtējat kolēģus, ko viņiem novēlat?

— Ceļā zaļo gaismu! Mums ir ļoti labs saliedēts kolektīvs.

I.Šņepste

LĪVĀNU NOVADĀ

Rudens ekskursija sekmīgākajai klasei

Līvānu 2. vidusskolas 6.a klase atzīta par sekmīgāko klasi skolā. Skolēni kā dāvanu saņēma apmaksātu ekskursiju.

Jau otro gadu Līvānu 2. vidusskolā notiek konkurss par sekmīgāko klasi. Direktore vietiece mācību jomā Ludmila Vucina organizē klašu reitinga noteikšanu pēc mācību rezultātiem. Šogad par sekmīgāko atzīta 6. a klase, informēja klases audzinātāja Žanna Lukašenkova. Par labām sekmēm skolēni saņēma balvu – ceļojuma sertifikātu, kuru apmaksāja SIA "Sencis". Savukārt novada pašvaldība skolēnus nodrošināja ar transportu.

Savos iespaidos par ekskursiju dalījās sestklasiece Ksenija Pavlova: "Mēs devāmies pa klases audzinātājas izstrādātu maršrutu: Līvāni – Skrīveri – Koknese – Jēkabpils – Līvāni. Fabrikā "Skrīveru saldumi" noskatījāmies filmu par saldumu ražošanu, pēc tam mums bija iespēja pašiem ietīt un parakstīt konfektes. Koknesē apskatījām pils-

● Līvānu 2. vidusskolas 6. a klases skolēni par labām sekmēm nopelnīja ekskursiju.

drupas, skaistos Daugavas skatus."

Meitene stāstīja, ka skolēni apmeklēja arī Likteņdārzu, brīvdabas muzeju "Seļu sēta" Jēkabpilī, kur varēja paklausīties stāstus par senatni, spēlēties, staigāt uz koka kājām.

Sestklasnieki atzīst, ka ekskursija bija ļoti interesanta, tika iepazītas skaistas vietas, un viņi ir apņēmības pilni censties šajā mācību gadā nezaudēt labākās klases godu.

Senioru svētkos "Baltajā mājā" – bez pārsteigumiem neiztikt

1. oktobrī, starptautiskajā veco ļaužu dienā, kupla saime senioru pulcējās Līvānos, biedrība "Baltā māja", lai baudītu kopīgu svētku prieku, teātra draugu kopas jaunāko iestudēto izrādi, negaidītus tikšanās pārsteigumus, dziesmotus un ziedošus sveicienus un, protams, arī svētku kūkas.

Svētkus ar uzrunu ievadīja Līvānu novada domes priekšsēdētāja vietiece Aija Usāne, kura svinīgi sveica seniorus un pateicās par aktīvo līdzdalību pilsētas sabiedriskajā un saimnieciskajā dzīvē un aicināja arī turpmāk būt rosīgiem un radošiem. Īpašu sveicienu Līvānu senioriem un biedrības darbiniekiem ar iedvesmas un rudens saules pilniem vārdiem bija sarūpējuši draugi – aktīvie seniori no Jersikas, kuriem

tika pasniegtas īpašas dāvanas – biedrības brīvprātīgo darinātie atstarotāji – laimīgam, gaišam un drošam ceļam, ko finansiāli atbalstīja nodibinājums "Latvijas Kapienu iniciatīvu fonds" projekta "Aktīvi – zinoši – radoši" ietvaros, ko īsteno biedrība "Baltā māja".

Tāpat šai svētku rītā notika biedrības "Baltā māja" teātra draugu kopas jaunākā iestudējuma komēdijas "Zobārsts" pirmizrāde, kam sekoja autogrāfu un saldumu dalīšana.

Šajā dienā seniorus sveikt bija aicināts latviešu dziedotais aktieris Pauls Butkēvičs, bet iecerētās tikšanās vietā notika tiešraide – teletīts, kuplināts ar muzikālu video sveicienu no "Baltās mājas" uz Paula Butkēviča māju, kur šarmantais, nu jau ar motoreļļu rotātais, smaidošais aktieris teica svētku vārdus Līvānu senioriem, piebilstot, ka tuvākajā laikā, par spīti visiem šķēr-

šļiem, viņš ieradīsoties.

Tālā ciemiņa vietā neviena negaidīts un noslēpumains ieradās vietējais muzicējošais režisors Oskars Bērziņš ar savu īpaši senioriem sagatavoto koncertprogrammu, kas iekļāva gan teātra kaislības nenopietni dramatiskajā mazpazīstama rakstnieka darbā "Dzīves nopūta jeb likteņa saites" (bēdu lugā vienā nepilnā cēlienā), kas iemiesoja sevi gan dejiskus dziesmu svētkus, gan kvēlu smieklu vilņošanās, gan sievas meklēšanas prieku, gan kartupeļu talakas ainas.

Biedrība "Baltā māja" saka siltus paldies ikvienam par kopīgiem svētkiem, un aicina uz drīzu tikšanos turpmākajos pasākumos, vēlot visiem veselību un laimīgas rudens dienas!

**I.Vaivode,
biedrība "Baltā māja"
pārstāve**

VĀRKAVAS NOVADĀ

Iedzīvotāji vienojas, Domes sēdes lēmumi kuras ceļus remontēs par Eiropas naudu

Septembra sākumā Vārkavas novadā norisinājās iedzīvotāju sapulces, kuras tika rīkotas sakarā ar Ministru kabineta noteikumiem "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā "Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos" atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā". Sapulcēs iedzīvotāji izvirzīja prioritāros pašvaldību ceļus un ceļu posmus, kuriem šī projekta ietvaros ir paredzēta būvniecība vai pārbūve.

Vārkavas novada domes projektu vadītāja Lilita Gavare informēja, ka Vārkavas novadam ir piešķirta kvota 780 000 eiro apmērā, kura tiks sadalīta visiem pagastiem vienādi. Iedzīvotājiem vienojoties, tika nolemts, ka tiks rekonstruēti šādi ceļi: **Upmalas pagastā** Kazēri – Dzeņi – 1,49 kilometri, ceļa Vanagi – Kļavinski posms no 1,04 līdz 3,42 kilometram, kas kopumā ir 2,38 kilometri; **Vārkavas pagastā** – Dovole – Piliškas – 1,97 kilometri, Gateris – Kalvi – 2,99 kilometri; **Rožkalnu pagastā** – Kvederveci – Krievu purvs – 1,00 kilometrs, Andiņi – Gadzāni – 3,65 kilometri.

Tuvākajā laikā pašvaldība izsludinās iepirkumu minēto ceļu tehnisko projektu izstrādei. Kad tehniskie projekti būs gatavi, varēs izsludināt iepirkumus būvniecībai.

Ja viss noritēs bez aizķeršanās, ir plānots, ka remontdarbi varēs sākties nākamā gada vasarā. Pašvaldībai šis projekts jāfinansē 10 procentu apmērā.

Notika Vārkavas novada domes kārtējā sēde. Tajā izskatīti vairāki jautājumi un pieņemti attiecīgi lēmumi.

Piedalīsies projektā "Proti un Dari"

Lai attīstītu jauniešu prasmes un veicinātu to iesaistīšanu izglītībā, nolemts piedalīties Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras projektā. Nolemts, ka pašvaldība ir gatava iesaistīties projekta īstenošanā un uzsākt sadarbības līguma ar aģentūru par projekta īstenošanu slēgšanu no 2016. gada 1. aprīļa. Pieņemot šo lēmumu, pašvaldība apņemas nodrošināt par sava budžeta līdzekļiem: mērķa grupas jauniešu saņemšanas un uzrunāšanas aktivitātes, kā arī informēšanas pasākumus, iesaistot pašvaldības stratēģiskos partnerus; projekta administratīvo ieviešanu attiecīgajā pašvaldībā; projekta īstenošanai nepieciešamo priekšfinansējumu un nepārtrauktu finansējumu plūsmu projekta īstenošanai. Par projekta budžeta līdzekļiem tiks veikta norādītā jauniešu skaita iesaiste projektā un atbalsta pasākumu sniegšana, atbilstoša personāla un stratēģisko partneru piesaiste.

Nem apsaimniekošanā ceļa posmu

Izskatīts kādas personas iesniegums par ceļa Znotiņi – Mazie Klapari posma

ņemšanu apsaimniekošanā. Pieņemts lēmums slēgt zemes nomas līgumus par servitūta ceļa Znotiņi – Mazie Klapari apsaimniekošanu ar īpašniekiem Jāni Lukjanski un Elionoru Spūli (ceļa posma garums 180 metri, platums seši metri), Juri Spūli (ceļa posma garums 170 metri, platums seši metri) un Veltu Vaivodi (ceļa posma garums 100 metri, platums seši metri).

Par autoceļu fonda līdzekļu sadalījumu 2016. – 2017. gadam

Vārkavas novada dome izskatīja jautājumu "Par autoceļu fonda līdzekļu sadalījumu 2016. – 2017. gadam". Nolemts pašvaldības autoceļu labošanu, caurteku izbūvi un grāvju rakšanu noteikt šādā prioritārā secībā: Brieži – Lapsas (10 centimetru grants seguma uzklāšana 50 metru garumā), Lielie Stradiški – Mukāni (10 centimetru grants seguma uzklāšana 200 metru garumā), Alksņāres – Augšmukti (caurtekas rekonstrukcija), ceļa (servitūts) posma līdz Dāboliņu mājām (grāvja rakšana un uzbēršana 0,7 kilometru garumā), ceļš uz kompleksu Vārkavā (seguma uzbēršana), Pilišķu ielu ceļu seguma atjaunošana, Novosele – Šusta ezers – Šaripovka (caurtekas rekonstrukcija), Šķilteru tilts pāri Preiļupei

(daļējs remonts), Svaļbišķi – Mazkursiši (caurtekas rekonstrukcija, bedru aizbēršana), Brieži – Jadvigova – Strodi (caurtekas rekonstrukcija, bedru aizbēršana), Vecvārkavā Upes ielas posms (grāvju rakšana un uzbēršana), Vārkavas apvedceļš nr. 8 (grāvju rakšana un uzbēršana), Brieži – Sergunta (grāvju rakšana un uzbēršana) Vārkavas apvedceļš nr. 9 no Gavariem (grāvju rakšana un uzbēršana), Kalēji – Lazdāni (uzbēršana), Arendole – Aizalksne (caurteku rekonstrukcija un grāvju rakšana), Piliškas – Vēverauka (uzbēršana), Pūgaņi – Eglupe – Svaļbišķas (grāvju rakšana un uzbēršana), Zaķiši – Krustceles (caurteku rekonstrukcija un grāvju rakšana).

Atzīts par spēku zaudējušu 2014. gada 29. aprīļa lēmuma "Par autoceļu fonda līdzekļu sadalījumu 2014. gadam" tā neizpildītā daļa.

Piešķir finansējumu ēkas tehniskajai apsekošanai

Deputāti pieņēma lēmumu veikt dzīvojamās mājas Skolas ielā 6, Vecvārkavā, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju pārbaudi, tehnisko apsekošanu. Līdzekļi 800 eiro apmērā šim mērķim tiks piešķirti no Vārkavas novada pašvaldības 2015. gada budžeta sadaļas – līdzekļi neparedzētiem gadījumiem.

Līvānu slimnīcā notiks seminārs par bērnu paliatīvo aprūpi

9. oktobrī Līvānu novada sociālais dienests un SIA "Līvānu slimnīca" sadarbībā ar Bērnu paliatīvās aprūpes biedrību Pasaules paliatīvās aprūpes dienas (Hospisa dienas) ietvaros rīko semināru "Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojuma attīstībai Latvijā". Uz semināru tiek aicināti sociālā darba speciālisti un medicīnas darbinieki. Semināru ievadīs Anda Jansone, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas paliatīvās aprūpes dienesta vadītāja, Bērnu paliatīvās aprūpes biedrības valdes priekšsēdētāja Anda Jansone ar uzrunu par pasaules Hospisa un paliatīvās aprūpes dienu 2015. Tālākajā darba kārtībā Anda Jansone uzstāsies ar tēmu "Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojums un tā attīstība Latvijā". Aina Briede, Bērnu paliatīvās aprūpes biedrības valdes locekle, iepazīstinās ar biedrības ieguldījumu pakalpojuma nodrošināšanā un attīstībā. Biedrības vecāku iniciatīvas grupas pārstāve Vīneta Drande runās par tēmu "Ko ģimenes stāsta par mums". Tāpat paredzēta dokumentālo filmu par bērnu paliatīvo aprūpi, par ģimeņu atpūtas nometni "Kopā mums ir viegli!" demonstrācija, bet semināra noslēgumā – diskusija, jautājumi un atbildes.

Semināra sākums paredzēts **pulksten 10.00.**

Stāstis par dzīvojamo māju atjaunošanu

8. oktobrī pulksten 18.00 Līvānu novada kultūras centrā paredzēts informatīvais seminārs "Atnāc un uzzini, kā atkal iegūt jaunu māju!" iedzīvotājiem par dzīvojamo ēku atjaunošanu un energoefektivitātes paaugstināšanu.

Semināra dalībniekus uzrunās Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods. Par Līvānu daudzdzīvokļu ēku atjaunošanas stratēģiju stāstīs Kristaps Zvaigznīte, biedrības "Ēku saglabāšanas un energotaupības birojs" pārstāvis. Seminārā speciālisti informēs arī par to, kā samazināt enerģijas patēriņu daudzdzīvokļu ēkās un kādi ir pirmie soļi preti energoefektivitātei, kādi ir ekonomiskie aspekti un ar tiem saistītie riski ēku atjaunošanā. Uzstāsies SIA "Ekodoma" un SIA "Atkal Jauns Nams" speciālisti. SIA "Renesco" pārstāvis iepazīstinās ar rezultātiem un pieredzi no esošajiem atjaunošanas projektiem Latvijā ar dažādām apkures alternatīvām.

Iedzīvotāji speciālistiem varēs uzdot arī dažādus jautājumus. Semināru vadīs enerģētikas eksperts Reinis Āboltiņš.

Pansionāta "Preiļi" iemītnieki izbaudīja ekskursiju uz Jasmuižu

Pašvaldības pansionāta "Preiļi" iemītnieki bija aizbraukuši sen gaidītā ekskursijā iepazīt Aizkalnes pagastā esošās kultūrvēsturiskās vietas, kā arī apciemot vietējo daiļamatnieku. Aizkalnes pagasts tika izvēlēts ne jau nejauši, jo liela daļa no pansionāta iemītniekiem nekad agrāk nebija apmeklējuši Raiņa muzeju „Jasmuiža”.

Sākumā ciemojāties pie Aizkalnes pagasta darbīgākā un meistarīgākā amatnieka – Staņislava Geidas, kuram ir amatniecības darbnīca "Sapņu namiņš", stāsta pansionāta vadītāja Inga Vilcāne. Amatnieka darbnīcā bija apskatāmi no koka virpotie izstrādājumi – svečturi, alus kausi, pakavi, puķu vāzes, glāzītes, pietas, cibiņas, koka gleznas u.c. izstrādājumi. Daiļamatnieks pansionāta "Preiļi" iemītniekiem dāvināja savus veidotos mākslas darbus novēlot, lai paliek pie mīnai.

Tālāk seniori devās uz Raiņa muzeju. Muzejs izvietojies trijās rekonstruētajās un atjaunotajās senās Jasmuižas muižas ēkās. Vienā ir Latgales keramikas vecmeistara Andreja Paulāna 1999. gadā rekonstruētā darbnīca – ceplis. Uz šo darbnīcu devās paši brašākie, aktīvākie pansionāta klienti, jo ceļš veda kalniņā, pārejot pāri upītei un vēl tālāk krietnu gabaliņu līdz senatnājam ēkai.

Otrā muzeja ēkā ir Latgales keramikas ekspozīcija, kur varēja iepazīties ar dažādu Latgales podnieku darinājumiem māla priekšmetiem – saimniecības traukiem, dekoratīvo keramiku, kā arī sīkplastiku un Antona Šmulāna darinājumiem velniņiem no dramaturga Gunāra Priedes kolekcijas. Īpašs eksponāts ir restaurētā podiņu krāsns, ko radījis keramiķis Ādams

● Ekskursanti no pansionāta "Preiļi" kopā ar pavadītājiem un mājiniekiem Raiņa muzejā "Jasmuiža".

Kāpostiņš (1905–1987). Krāsns ir unikāla ar to, ka tā ir vienīgā šāda veida paša keramika darinātu podiņu krāsns ne tikai Latgalē un Latvijā, bet, domājams, visā pasaulē. Restaurētā podiņu krāsns ir kā dāvana Ādama Kāpostiņa 110. jubilejā.

Latgales tradicionālās kultūras un amatu mājā skatāma izstāde "Četri stūri – Latgales amatu pamati" (idejas autore Sigita Kušnere, autori – Solvita Brūvere, Janīna Kursīte, Aigars Lielbārdis, mākslinieki – Ints Sedlenieks un Jēkabs Voļatovskis).

Izstādē aplūkoti četri tradicionālajā amatniecībā izmantotie materiāli: māls, lins, dzelzs un koks, to īpašības, apdarināšanas un lietojuma veidi. Apmeklētājiem ir ļauts arī pašiem līdzdarboties un izjust šo materiālu spēku, svaru, faktūru, garšu, kā arī iepazīt amatus, kuros šos materiālus izmanto. Šajā amata mājā pansionāta iemītnieki skatījās filmu, kurā bija redzams lina ceļš no iesēšanas līdz izmantošanai, apavu darināšana utt.

Ne jau bieži pansionāta iemītniekiem iz-

dodas kur aizbraukt. Tāpēc šī ekskursija bija lieliska iespēja palūkoties uz apkārtni, ļaudim un redzēt viņu veikumu.

Pansionāta "Preiļi" kolektīvs sirsnīgi pateicas aizkalnietim – amatniekam Staņislavam Geidam, kā arī Raiņa muzeja "Jasmuiža" kolektīvam par interesantu stāstījumu un mūsu veco ļaužu sirnīgo uzņemšanu. Esam pateicīgi arī sponsoriem – Preiļu novada domei, kura atbalsta un palīdz īstenot mūsu sapņus un mērķus, saka pansionāta vadītāja Inga Vilcāne.

Precizēts "Pasaciņas" nolikums

Izskatot Preiļu pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" vadītājas Daces Verbickas iesniegumu, Preiļu pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" nolikumā tika veiktas izmaiņas.

Izglītības iestādes dokumentā ir iestrādātas programmas, kuras saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem atbilstošajiem izglītības programmu paraugiem tiek īstenotas – vispārējā pirmsskolas izglītības programma, mazākumtautību vispārējā pirmsskolas izglītības programma, speciālā pirmsskolas izglītības programma izglītojamiem ar valodas traucējumiem un mazākumtautību speciālā pirmsskolas izglītības programma izglītojamiem ar valodas traucējumiem.

Nolikumā precizēts pirmsskolas izglītības iestādes darba laiks. "Pasaciņa" strādā piecas darba dienas nedēļā no plkst. 7.00 līdz plkst. 19.00, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iestāde izmanto visas valsts noteiktās brīvdienas un svētku dienas, un katru gadu jūlija mēnesī darbinieku atvaļinājuma laikā iestāde ir slēgta bērnu apmeklējuma, informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Paegle.

Apstiprināta pašvaldības kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības kārtība

Kārtējā domes sēdē deputāti apstiprināja noteikumus "Par Preiļu novada pašvaldības kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības kārtību".

Noteikumi nosaka, kā notiek kapitālsabiedrību pārvaldība, valdes nominēšanas kārtība, kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādāšana un izvērtēšana. Noteikumus apstiprināta kapitālsabiedrības darbības pārraudzības, rezultātu izvērtēšanas, pašvaldības līdzdalības pārvērtēšanas un gada pārskata apstiprināšanas kārtība. Noteikumi nosaka arī to, kā notiek informācijas atklātības nodrošināšana un pašvaldības kapitālsabiedrību finanšu pārskatu

un finanšu informācijas apkopošana.

Informācijas atklātības nodrošināšanai pašvaldības kapitālsabiedrības valde vai atbildīgais darbinieks organizē normatīvajos aktos noteiktās aktuālās informācijas publiskošanu Preiļu novada pašvaldības mājaslapā un tīmeklī par kapitālsabiedrībām, kurā pašvaldības kapitālsabiedrībai pastāv līdzdalība.

Pašvaldības kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības kārtība apstiprināta, ņemot vērā notikušās izmaiņas Latvijas Republikas normatīvajos aktos, jo no šā gada 1. janvāra stāties spēkā Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.

Preiļu novadā samazina maksu par reklāmas izvietojšanu

Preiļu novada dome izdara grozījumus 2009. gada 28. septembra saistošajos noteikumos "Par pašvaldības nodevām Preiļu novadā".

Par reklāmas stenda uzstādīšanu, reklāmas, afišas vai sludinājuma izvietojšanu ārpus pašvaldības informācijas stenda pašvaldības nodeva noteikta 10 eiro apmērā par vienu kvadrātmētru reklāmas gadā. Līdz šim reklāmas izvietotāji maksāja 40 eiro lielu pašvaldības nodevu.

Saistošajos noteikumos tika izdarīti arī daži citi grozījumi un papildinājumi. Pašvaldības nodeva

2 eiro apmērā ir noteikta par domes izstrādāta dokumenta noraksta vai apliecinātas kopijas izsniegšanu, bet pašvaldības nodevu 1 eiro apmērā būs jāmaksā par dzimšanas, miršanas, laulības reģistra ieraksta apliecinātas kopijas izsniegšanu. Par pašvaldības izsniegtu izziņu valsts nodeva 1 eiro, izziņa no dzimtsarakstu nodaļas arhīva maksās 2 eiro, bet izziņa "dzimtas koka" veidošanai (par vienu arhīva vienību) būs 1 eiro.

Pašvaldības deputāti uzskata, ka uzņēmējdarbības veicināšanai ir nepieciešams sniegt lielāku atbalstu, samazinot nodevas apmēru par reklāmas izvietojšanu

ārpus pašvaldības reklāmas stendiem, paredzot labvēlīgākus nosacījumus personām, kas vēlas reklamēt savus pakalpojumus. Izdarot grozījumus saistošajos noteikumos, bija nepieciešams precizēt arī pašvaldības nodevas apmēru par dzimtsarakstu nodaļas izsniedzamajiem dokumentiem un to kopijām.

Saistošie noteikumi stāsies spēkā un tiks publicēti informatīvajos izdevumos likuma "Par pašvaldībām" 45. pantā noteiktajā kārtībā, kad tos apstiprinās Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija.

Par bērnu interesēm vecākiem jāmaksā

Izskatot Preiļu novada bērnu un jauniešu centra iesniegumu par vecāku līdzdalības maksājumu noteikšanu interesu izglītības programmu audzēkņiem, domes sēdē deputāti pieņēma lēmumu apstiprināt Preiļu novada bērnu un jauniešu centra ieteiktos vecāku līdzdalības maksājumus interesu izglītības programmās.

2015./2016. mācību gadā, līdzīgi, kā iepriekš, Preiļu bērnu un jauniešu centrā ikmēneša līdzdalības maksājumi vienam audzēkņim noteikti vairākās inte-

rešu izglītības programmās: darbnīca "Es protu" – 1,60 eiro, frizierstudija – 1,60 eiro, zīmēšanas pulciņš – 1,60 eiro, pop-grupa "Lāsītes" – divi eiro, ritma deju grupa "Elīze" vecāku grupa – divi eiro, ritma deju grupa "Elīze" (pirmsskolas grupa) – 2,80 eiro, vokālā studija "Mazās lāsītes" – 2,80 eiro, keramika – trīs eiro, angļu valoda – 5,60 eiro. Interesu izglītības programmās – dambrete, tehniskā modelēšana, mazmoto tehniskā jaunrade, dizaina studija – noteikts gada līdzdalības maksājums trīs eiro vienam audzēkņim.

Vairākās programmās līdzdalības maksājums netiek noteikts. Bērni un jaunieši bez maksas var darboties kokapstrādes programmā, tehniskās modelēšanas pulciņos "Saplāksnis" un "Meistariņš", jautajā vokālajā ansambli, vokālajos ansambļos Pelēču un Salas pamatskolā, jauniešu pūtēju orķestrī, teātra grupā "Kājām gaisā", Līderu skolā, brīvā laika klubīnā "Domiņa", tāpat bez maksas var apgūt tautas dejas Preiļu 1. pamatskolā un Pelēču pamatskolā, informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Paegle.

Literārā pēcpusdiena skolēniem

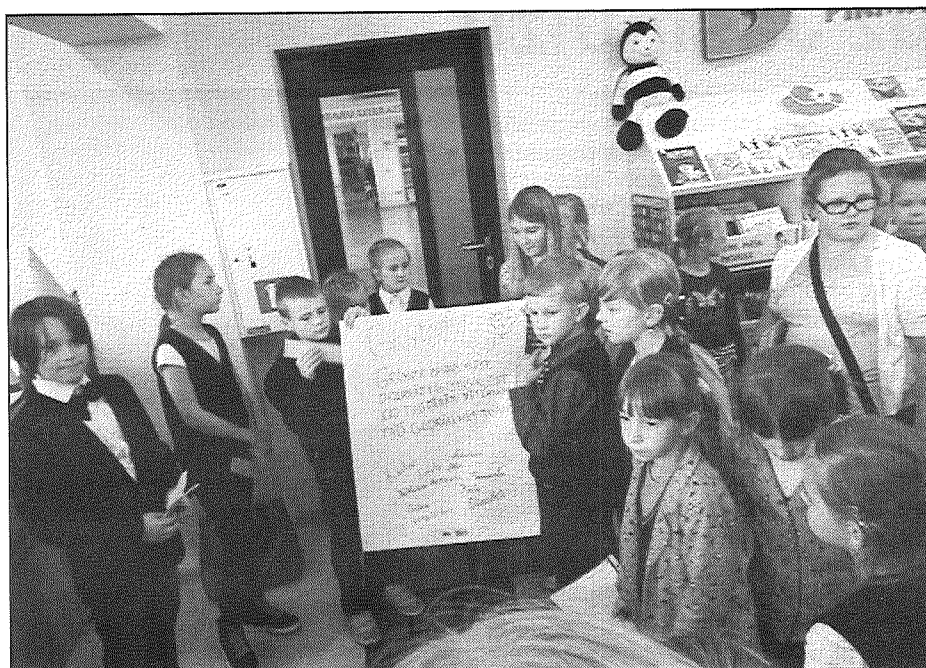
Līvānu bērnu un jauniešu centrs (LBJC) sadarbībā ar Līvānu novada centrālās bibliotēkas bērnu literatūras nodaļu novada bibliotēkā rīkoja literāro pēcpusdienu "Vārdiņš, vārdiņš, teikumiņš..." Pasākumā piedalījās Līvānu 1. vidusskolas un Jaunsilvas pamatskolas jaunie dzejnieki un pārējie skolēni, kuriem ir tuva dzeja.

Bērnu literatūras nodaļas vadītāja Margita Mālniece pastāstīja par Dzejas dienām, kā tās radušās, un ka šogad tās ar devīzi "Dzeja nemelo" veltītas Raiņa un Aspazijas lielajai jubilejai. Pēc tam visi noskatījās latviešu multfilmu "Sēd uz sliekšņa pasaciņa", kuru mākslinieki veidoja pēc Aspazijas dzejas darbiem. Pārdomu pilnais klusums pēc filmas noskatīšanās liecināja par to, ka bērniem patīka.

Tālāk sekoja ekskursija pa bibliotēkas telpām. LBJC metodiķe Biruta Mazure pastāstīja par to, kāda teorija jāmacās, lai uzrakstītu dzeju. Bet, ja nāk iedvesma, tad gan nav "jātur svece zem pūra". Jāpieņem savus dzejoļus, kā to izdara 16 jaunie dzejnieki – Samanta Karpova, Keita Zie-

mele, Viktorija Jakubenoka, Elizabete Jakubenoka, Elizabete Ceple, Samanta Adamoviča, Jānis Pastars, Kristiāns Sauskājs, Vaira Veronika Pastare, Loreta Strode, Markuss Lubāns, Adrians Šarkovskis, Toms Kuzņecovs, Samanta Karpova, Markuss Kuzņecovs, Evita Zepa, Evelina Katkova, Rūta Snikere, Kristiāns Misiķevičs, māsas Keita un Nellija Pfafrodes no Līvānu 1. vidusskolas un Jaunsilvas pamatskolas jaunie dzejnieki Laura Markovska, Marta Iljina, Ginta Ručevska, Gabriela Ušāne un Laura Eberharde.

Pasākumā piedalījās arī Laimiņas sākumskolas audzēknes Sendija Bružuka, Kristena Aleksejeva, Gerda Vaivode, Daniela Veigule, Samanta Veigule, Eva Trakša. Šie bērni skandēja Raiņa un citu dzejnieku dzeju. Lai visi varētu izmēģināt izpaust sevi ar dzejas palīdzību, dalībnieki sadalījās četrās komandās un sacerēja dzejas vārsmas par savu izlozēto tēmu. Tika piedāvātas tēmas: "Rudens", "Skola", "Dzīvnieki", "Grāmata". Kad dzejoļi bija sacerēti, tie tika prezentēti un atzinīgi novērtēti ar aplausiem un garšīgiem āboliem, bet iepriekš nosauktie jaunie dzejnieki saņēma pateicības un nelielas balviņas.

● Literārā pēcpusdiena skolēniem Līvānu novada centrālajā bibliotēkā.

Pasākuma noslēgumā bērni uzrakstīja savas karstākās vēlēšanās un piesēja tās lentītē pie iedvesmas baloniem, kuri pēc tam pacēlās debesīs un aizlidoja zilajās tālēs.

Tikšanās ar personībām Līvānu centrālajā bibliotēkā

Līvānu novada centrālajā bibliotēkā Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstītā projekta "Tikšanās ar personību" ietvaros savu dzeju lasīja dzejnieks, dramaturgs, kritiķis un Latvijas Rakstnieku savienības "Literārās akadēmijas" dzejas meistardarbnīcas vadītājs Ronalds Briedis.

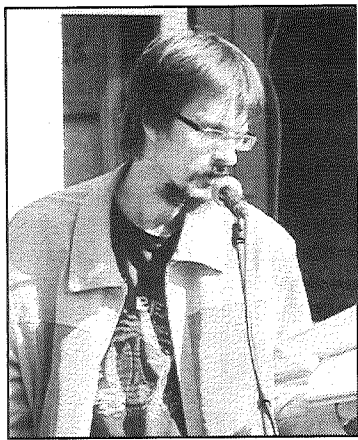
Pasākums noritēja saulainā septembra dienā skvērā pie bibliotēkas, kur ar dzejnieku tikās novada vidusskolu jaunieši, informēja bibliotēkas pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja Dzidra Kalvāne.

Dzejnieka aprakstošajās, prozai līdzīgajās dzejas rindās slēpās asprātīga ironija un savs paradok-

sāls dzīves realitātes redzējums. Dzejas lasījumu pārtraukumos dzejnieks atbildēja uz jautājumiem par dzejas meistardarbnīcas darbību, par dzejas grāmatu māksliniecisko noformēšanu, par vampīru literatūras rašanās vēsturi, par to, vai nemirstība ir sods vai dāvana.

Pasākuma nobeigumā dalībnieki uzzināja, ka drīzumā var sagaidīt Ronalds Briedis nākamo dzejoļu krājumu "Zāles pret nemirstību".

Šī paša projekta ietvaros maijā Līvānos viesojās populārā rakstniece, Triju Zvaigžņu ordeņa virsniece Nora Ikstena ar dzīvesbiedru, gruzīnu literātu Levānu Beridzi. Nora Ikstena prezentēja savu grāmatu "Dievmātes draudzene", kas stāsta par Gruziju un tās ļaudīm.

● Dzejnieks Ronalds Briedis.

Tikšanās ar autoriem populāri zē latviešu oriģinālīliteratūru, rada interesi par latviešu rakstniekiem un dzejniekiem, veicina literāro darbu dziļāku izpratni lasītājos.

Viens autors projektiem un dzejai

Vārkavietī Dagniju Bramani Latgalē daudzi noteikti ievērojuši ne tikai dzejas un citos radošu izpausmju pasākumos, bet arī vadot dažādus projektus un aktivitātes, kas saistītas ar tiem. Radio raidījumā „Pi myusim Latgolā” Dagnija Bramane dalījās savā pieredzē gan dzejas, gan projektu rakstīšanā, kā arī atklāja Raini no citas puses, informē Renāte Lazdiņa no producentu grupas „Lietišķā Latgale”.

● Dagnija Bramane.

Dagnijas Bramanes dzimtā puse ir Vārkavas novads. Ģimenē viņai ir trīs māsas, viena no kurām ir diviņu māsa Zane. Pati Dagnija saka, ka māsas ir jautra kompānija, un ar diviņu māsu Zani skolas laikā izdevies izspēlēt 1. aprīļa joku, kad angļu valodas stundās samainījušās vietām, un Dagnija mātai nopelnījusi tikai 5 balles.

Pēc vidusskolas beigšanas Vārkavā Dagnija uzsāka studijas Rēzeknes Augstskolā, kur iesaistījās jauniešu organizācijā "Latgolys Studentu Centrs" (LgSC), kur viņa paspēja būt gan biroja vadītāja, valdes locekle, gan valdes priekšsēdētāja. Dagnija atzīst, ka viņai patikuši jaunieši, kas aktīvi darbojas organizācijā, tāpēc savā ziņā viņa vēlējas tiem līdzināties.

Absolvējot Rēzeknes Augstskolu, Dagnija mācības turpināja Daugavpils Universitātē, kur apguva karjeras konsultanta profesiju, un turpināja savu darbu "LgSC", kā arī iesaistījās citās nevalstiskajās organizācijās.

Latgales jaunieši Dagniju Bramani pazīst kā projektu vadītāju, īstenotāju, aktivitāšu organizētāju un sabiedriski aktīvu cilvēku. Dagnija atklāj, ka viņas pirmā projektu pieredze saistās tieši ar "LgSC". Viņa atzīst, ka projektu rakstīšana nav viegls darbs un prasa labas komunikā-

cijas, pašdisciplīnas un organizatoriskās spējas, tāpēc ļoti iespējams, ka ne vienmēr viss izdodas no pirmās reizes. Tāpat Dagnija ir lepnā, ka, pateicoties viņas projektu aktivitātēm, jaunieši Latgalē daudzviet ir īstenojuši savus projektus.

Paralēli darbam sabiedriskajās organizācijās Dagnija Bramane raksta dzeju. Viņa pati gan sevi sauc par "hobijdzejnieci", jo uzskata, ka nevar spēkoties ar tiem, kam ir atbilstoša izglītība. Par saviem dzejoļiem Dagnija saka, ka tie ir domājami dzejoļi, kuros izteiktas viņas sajūtas un piedzīvojumi, tie nav paredzēti kā apsveikumi SMS formātā vai atklātnītēs. Dzejā Dagnija atrod savu otro "Es", kam bieži vien ikdienā nepietiek laika.

Dagnija Bramane nenoliedz, ka nākotnē varētu sarakstīt veselu grāmatu. Arī pašlaik viņas dzejoļus var dzirdēt dažādos pasākumos un lasīt vairākos krājumos. 19. septembra raidījumu "Pi myusim Latgolā", kurā uzstājās Dagnija, un visus raidījumus jebkurā laikā var noslausīt internetā pimyusimlatgola.lv, lakuga.lv, latgale.lv.

Konference "Aspazija un Rainis mūsdienu skatījumā"

2015. gadā aprit 150 gadi, kopš dzimuši dzejnieki, dramaturgi, sabiedriskie darbinieki un dzīves biedri – Rainis un Aspazija. Vairāk nekā simts gadu šīs personības un viņu daiļrade bijusi mēraukla latviešu literatūrā un sabiedriski politiskajā domā. Gada laikā Latvijā un Līvānos ir notikuši daudz un dažādi pasākumi veltīti latviešu dižgaru jubilejai.

Līvānu novada centrālajā bibliotēkā Straumes zālē notika Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstītā konference "Aspazija un Rainis mūsdienu skatījumā". Konferenci atklāja Līvānu novada domes priekšsēdētāja vietniece Aija Ušāne ar uzrunu viesiem – lektoriem un pasākuma dalībniekiem – Līvānu novada skolu literatūras skolotājiem, bibliotekāriem, skolēniem un citiem Raiņa un Aspazijas daiļrades cienītājiem.

Raiņa un Aspazijas muzeja direktores vietniece Solvita Brūvere stāstīja par tēmu "Jasmuiža,

Rainis, Pliekšānu ģimene", analizējot tēva Krišjāņa saikni ar sievu Dārtu un bērniem Līzi, Jāni, Doru, kā arī par Pliekšānu bērnu savstarpējām attiecībām, balstoties uz Raiņa vēstuli un dienasgrāmatu izpēti.

Tālajos pagājušā gadsimta 20. gados konferences dalībniekus aizveda tā laika melnbaltā filma par Raiņa un Aspazijas ikdienu un sadzīvi, kuru komentēja Raiņa un Aspazijas mājas galvenā speciāliste Gaida Jablovskā, turpinājumā stāstot par Aspazijas dzīvi 1932. gadā, kad Rainis jau bija miris, kad saasinājās Raiņa mantojuma jautājums, kad Aspaziju izslēdza no sociāldemokrātu partijas, kad Aspazija vienkārši kļuva arvien vecāka un vientuļāka. Lekcija "Viens gads Aspazijas dzīvē" izraisīja diskusiju gan pašu lektoru starpā, gan iesaistoties auditorijai, nonākot pie secinājuma, ka ne viss Aspazijas un Raiņa dzīvē ir izpētīts, ka vēl arvien pētniekiem ir plašs darba lauks.

Starpbriēdi konferences dalībnieki novērtēja Līvānu novada skolu skolēnu radošo darbu izstādi, kas bija veltīta dzejnieku

150 gadu dzimšanas dienai. Īpašu uzmanību izpelnījās Līvānu 1. vidusskolas 12.b klases skolnieces Elvitas Mazures Aspazijas portrets ipatnējā autores redzējumā.

Par mums visiem pierastā Raiņa pieminēšana celšanas vēsturē stāstīja un rādīja Rakstniecības un mūzikas muzeja kurators Andrejs Grāpis savā lekcijā "Pieminēklis Rainim. Slaidrāde un komentāri".

Novadniece, literatūrzinātniece Janīna Kursīte-Pakule apcerēja tēmu "Rainis un Aspazija 21. gadsimta sabiedrības vērtējumā", jautājot, vai mūsdienu patērētāju sabiedrībai Raiņa un Aspazijas daiļrade ir aktuāla, vai viņu literārie varoņi mūsu izpratnē vispār ir varoņi.

Noslēgumā Līvānu novada literatūras skolotāju metodiskās apvienības vadītāja Sandra Kivleniece analizēja Līvānu novada skolēnu radošo darbu konkursa darbus.

D.Kalvāne,
Līvānu novada centrālās bibliotēkas pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja

Kas notika ar skolnieku, kurš nodedzināja kaktusu

Viņu mātes ir pārgurušas, gādājot iztiku, un bieži audzina bērnus vienas. Skola varētu kļūt par iespēju tramplīnu šiem bērniem — ja sniegtu ne tikai zināšanas, bet arī motivētu un audzinātu raksturu. Vai skolas Latvijā to spēj?

Saulainā pēcpusdienā Brocēnu vidusskolas 9. klase krievu valodas stundā mācās noteikt vārdu dzimti. «Kāda daudzskaitlī būs galotne vārdam «vectēvs?»» uz tāfeles raksta skolotāja. Klasē aiz muguras smejas. Dāvis*, izstīdējies pusaudzis tumšā Nike vējjakā ar tikko apgrieztu gaišu matu cekulu, ar dzēšgumiju trāpijis pa pakausi klasesbiedram. Viņš met vēlreiz un trāpa pa muguru skolotājai.

Smalkā sievietē, kupliem, melniem matiņiem un stilīgiem briļļu rāmjiem, pagriežas pret klasi, samulst, ievēl elpu un atkārtō jautājumu. Skolēni uz mirkli nodur skatienus. Dāvis tikmēr sašķērējis nākamo dzēšgumiju porciju. Spēlē iesaistās vēl daži. Drīz klases grīda ir piemētāta.

Kad Dāvim apnik, viņš uzliek ausiņas un iegrīms planšetē. Atradis kaut ko smieklīgu, vienu no ausiņām padod aizmugurē sēdošajam klasesbiedram.

«Dāvi, tūlīt noliec,» saka skolotāja. Puiši izliekas nedzirdam. Skolotāja aicinoši izstiep roku: «Atdod!» «Pagaidiet,» nosaka Dāvis un pēc brīža ieliek planšeti kabatā.

Šī ir otrā krievu valodas stunda šodien. Dāvis ir atrādījis mājas darbu — prezentāciju par Krievijas pilsētu Astrahaņu (vairāk nekā pusei klases mājasdarbs nav izpildīts) —, bez atļaujas vienu reizi izgājis no klases, aizgājis pie klasesbiedres nereses telpas otrā galā, lai pajautātu par mājasdarbiem citā priekšmetā, uzspēlējies planšetē spēlītē.

Skolotāja ir izmisusi un vienlaikus — samierinājusies

Pagājušajā ziemā viņa neizturēja. Dāvis starpbrīdī bija nodedzinājis kārtējo pūkaino kaktusu no viņas kolekcijas, kura stāv klasē uz palodzes. Skolotāja uzrakstīja protokolu. Dāvis to starpbrīdī paņēma no skolotājas galdā un izsvieda papīgrozā. Skolotāja izvilka un aiznesa direktoram. Tur priekšā jau bija līdzīgi protokoli.

Pēc nedēļas Dāvim zvaniņa no policijas un aicināja uz pārrunām. Direktors bija iesniedzis sūdzību. 16 gadus vecais Dāvis uz policiju septiņus kilometrus attāļajā Saldū aizbrauca viens. Mātei pēc tam teica, ka viss kārtībā.

Tā, protams, nebija. Policija ierosināja lietu par «sabiedriskā miera traucēšanu» un sodīja ar 70 eiro. Latvijā administratīvo sodu var piespriest no 16 gadiem. Arī tad, ja sodāmais vēl ir skolnieks un neko nepelna — kā Dāvis.

Māte sodu nesamaksāja. Nebija naudas. Viņa pārsvarā viena audzina piecus bērnus. Jaunākajam ir pieci gadi, vecākajam — jau 20. Viņa arī neatceras, kāpēc negāja līdz Dāvim uz lietas izskatīšanu. Bija Ziemassvētku laiks. Lai nopelnītu vairāk, tomēnes viņa Lāču maizes ceptuvē gandrīz pēc kārtas nostrādāja 12 naktsmaiņas.

Pāris mēnešos kopā ar tiesu izpildītāja izmaksām 70 eiro sods izauga līdz 130 eiro.

Skolas direktors Egons Valters stāsta, ka policijas palīdzību izmanto reti — tas ir pēdējais solis. Gan viņš, gan krievu valodas skolotāja domā, ka sods palīdzējis, jo uz brīdi Dāvis klasē palicis klusāks.

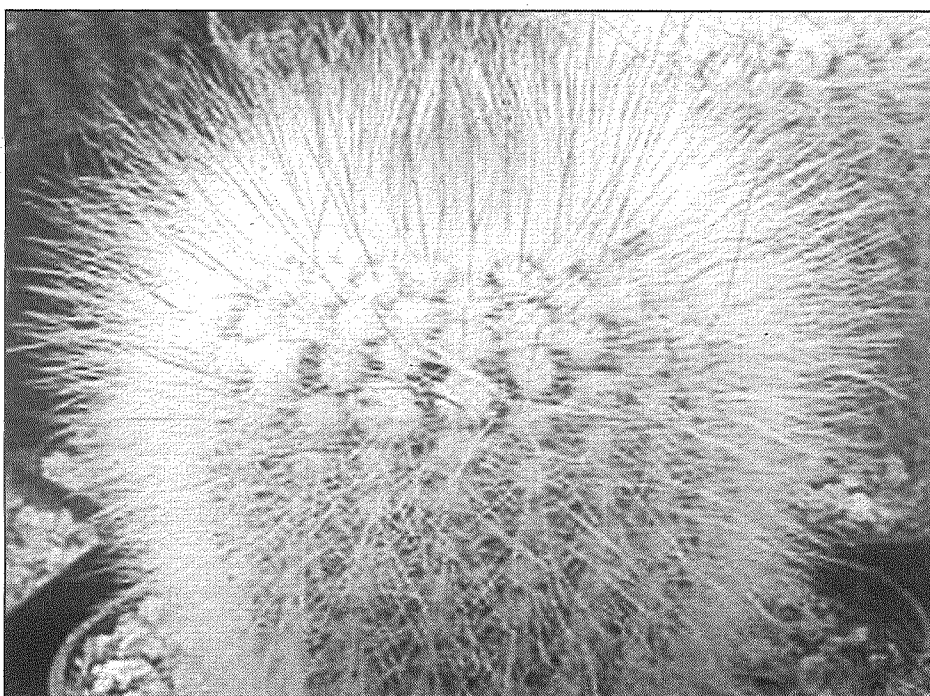
Tas nevilcās ilgi. Pēdējā pusgadā Dāvis ir klases piezīmju karalis — saņēmis 19. Lielākoties par uzvedību. «Jautrāka dzīve,» Dāvis paskaidro, kādēļ kaitina skolotājus.

Pagājušā gada pavasarī piezīmēm pievienojās kriminālsods. Dāvis ar draugu izsita kādas mājas logu un nozaga datoru. Arī šoreiz nevienam isti neinteresēja, kā jauniešiem palīdzēt. Policija lūdza sociālo dienestu izstrādāt sociālās korekcijas programmu. Tā izpaudās kā regulāras tikšanās ar dienesta darbinieci un anketu aizpildīšana. Policija *Re:Baltica* apgalvoja, ka Dāvim piespriesti sabiedriskie darbi, par kuru izpildi atbild sociālais dienests. Tur savukārt noskaidrojās: viņi domājuši, ka soda izpildi uzraudzījis policija. Arī par 70 eiro administratīvo sodu sociālajā dienestā uzziņāja no *Re:Baltica*.

«Nezināju, ka var uzlikt sodu. Zināju, ka skolā ir iekšējās kārtības noteikumi, bet, ka ziņo tālāk policijai un uzliek reālus sodus, nebija dzirdējis,» stāsta Brocēnu sociālā dienesta vadītāja Vineta Fridmane.

Cits atklāti, cits netieši, bet lielākā daļa skolotāju norāda, ka pēc 9. klases izlaiduma vislabāk redzētu Dāvi aizejam uz kādu no apkārtmes profesionāli tehniskajām skolām. Lai gan Dāvis ir gudrs un apķērigs, skolai būtu vieglāk, ja viņš te tālāk nemācītos.

Brocēnu vidusskolā ir ap 400 skolēnu, un to skaits tikai pieaug — vilina skolai blakus esošā ledus halle. Šoruden mācības tur sāka četras pirmās klases, tādēļ par skolēnu skaitu nav jācinās.

Trūcīgo problēmskolēnu, tādu kā Dāvis, izstumšana no labām skolām Latvijā ir tendence. To pierāda straujā Latvijas skolu noslāņošanās. Pirms desmit gadiem turīgo un izglīto vecāku bērni mācījās 75% Latvijas skolu, tagad — 55%, rāda starptautiskā izglītības pētījuma PISA dati. Tas nozīmē, ka nabadzīgākiem bērniem, kuru vecāki nevar aktīvi iesaistīties viņu izglītošanā vai atļauties privātskolas, skolā jākonkurē ar vienaudžiem, kuriem tas viss ir.

Savukārt nonākšana skolā, kur lielākā daļa vienaudžu nāk no tādas pašas sociālās vides, nemotīvē sasniegt labākus rezultātus. Līdz ar to kritas arī šo skolu sekmju līmenis, secina Latvijas Universitāte doktorante, tagad izglītības kvalitātes pētniece Bostonā Ieva Johansone.

Otrs ceļš jauniešiem ir arodskolas. Pēdējos gados daudz runāts par to kvalitāti, bet nav veikts nevienas padziļināts pētījums. Centralizēto eksāmenu dati liecina, ka šo skolu vidējais sekmju līmenis ir zemāks nekā vidusskolās.

2014. gadā Izglītības un zinātnes ministrijas pasūtīts pētījums rāda — lielākā daļa no skolu nepabeigušajiem jauniešiem vecumā no 13 līdz 18 gadiem mācījušies tieši profesionālajās skolās un nākuši no trūcīgām ģimenēm, kur viņus audzina viens vecāks. Salīdzinot ar pamatskolām un vidusskolām, «izkritušo» trūcīgo jauniešu īpatsvars arodskolās bija milzīgs. Vidēji vienā vispārējās izglītības iestādē no skolu pametušajiem jauniešiem četri bija no maznodrošinātām ģimenēm, bet arodskolā trīsreiz vairāk — 13.

Vēl augstāks rādītājs ir, salīdzinot nepilnās ģimenēs dzīvojošos jauniešus: vidēji četri atbūrušie parastā skolā, savukārt arodskolā — 15.

Re:Baltica gada garumā veiktais pētījums ļauj secināt, ka viens no galvenajiem iemesliem problēmskolēnu izkrišanai cauri skolu sietam ir iesaistīto pušu neizpratne, zināšanu trūkums vai vienaldzība. Atbildīgās iestādes nevis sadarbojas un kopīgi palīdz pusaudžiem izrauties no ierastās vides, bet parasti viņus soda.

Policijai, nolemjot sodīt Dāvi, neinteresēja, kāds ir nepilngadīgā ģimenes materiālais stāvoklis. Policija par naudas sodu neinformēja ne skolu, ne Brocēnu sociālo dienestu. Bet tiesu izpildītāju neinteresēja, vai Dāvim ir ienākumi. Visiem atbilde viena — likums to neprasa.

Ko varēja darīt citādi? Starptautiskie pētnieki arvien vairāk uzsver skolas lomu tādu jauniešu atbalstīšanā kā Dāvis.

Amerikāņu žurnālists un pētnieks Pols Tafs (Paul Tough) skaidro, ka skolai jāiemāca ne tikai zināšanas (rēķināt, lasīt), bet, sevišķi bērniem no mazizglītotām trūcīgām ģimenēm, jāpalīdz attīstīt rakstura īpašības, kas palīdzētu veiksmīgi attīstīties pēc skolas beigšanas.

Izglītības pētnieki lēš, ka nevienlīdzības plaišas samazināšanā skolas un skolotāju ietekme ir aptuveni 10—20% robežās, pārējo veido apkārtējā vide un ģimene. Taču būtiski, ka nepieciešamības gadījumā tieši skola var pieaicināt dažādus atbalsta dienestus.

Brocēnu vidusskolu *Re:Baltica* izvēlējas kā pozitīvo piemēru, jo skola jau vairākus gadus izmēģina inovatīvus risinājumus, kā palīdzēt problēmskolēniem. Taču ar to izrādījās par maz, jo viedokļi par pareizu bērnu audzināšanu atšķiras jau pašā skolā.

Cenšas būt laba mamma

Atgāzies krēslā aiz skolotājas galdā, Dāvis prezentē savu mājasdarbu par Astrahaņu. Viņš ir centies, izmantojis Prezi programmu. Tekstā gan pilns kļūdu, jo puišis tulkojis ar interneta

palīdzību, kamēr brīvdienās ciemojies pie tēva, kurš dzīvo neremontētā lauku mājā ar daļēji ievilkto elektrību.

Nākamā mājasdarbu rāda klases teicamniece Katrīna. Viņa to uzzīmējusi uz kartona. Jūtams mammas Natālijas mākslinieciskais piesitiens, jo viņa skolā pasniedz zimēšanu un rūpīgi seko meitas mācībām.

Natālija meitu audzina viena un, lai vairāk nopelnītu, paralēli strādā arī skolas internētā. Katrīna ir piemērs, ka trūkums nav šķērslis labām sekmēm. Taču trūkums bieži iet roku rokā ar stresu, kas būtiski ietekmē bērnu izaugsmi un pat veselību.

90. gadu sākumā Kalifornijā veikts pētījums rāda: ja bērni pārdzīvotas dažādas traumas (vecāku šķiršanās, alkohola vai narkotiku atkarība ģimenē, fiziska vardarbība), divreiz pieaug varbūtība, ka šie bērni smēķēs, septiņas reizes — ka kļūs par alkoholiķiem. Vai agri sāks seksuālo dzīvi.

Pols Tafs skaidro, ka bērni pārdzīvotais stress bieži izpaužas arī kā disciplīnas problēmas skolā. Ir grūtāk koncentrēties, nosēdēt mierīgi, atgūties no sarūgtinājumiem un sekot norādījumiem. Daļa no šiem bērniem nevar savaldīgi reaģēt uz vienaudžu provokācijām. «Kad tevi pārņem nekontrolējami impulsi un negatīvas emocijas, ir grūti mācīties alfabētus,» raksta Tafs.

Dāvis dzīvo pie mammas nelielā mājā četrus kilometrus no Brocēniem. Santa (37) ir maza auguma sievietē, tumšiem, lokainiem matiņiem ar gaumīgi ietonētām sarkanām šķipsnām. Santai ir pieci bērni no trim dažādiem vīriešiem un nepabeigta deviņu klašu izglītība. Izglītības palika otrajā plānā, jo vajadzēja pieskatīt savas mātes alkoholiķis jaunākos bērnus. Kopā ar Santu viņu bija desmit. Daļa nonāca bērnunamā.

Santa nezina, kas ir viņas tēvs. Piecpadsmit gadu vecumā viņa sāka strādāt kaimiņa zirgu fermā. Pēc gada jau dzīvoja kopā ar saimnieku.

«Es izķepurojos, aizgāju pie bagāta vīrieša, kur uzcēlos. Viena no visiem [bērniem], kas izzitās dzīvē,» stāsta Santa. Kopdzīvē piedzima Māris un Zanda.

Pēc dažiem gadiem bērnu tēvs atradīs citu sievieti. Uz dēla Māra vārda nopircis nolaižu lauku māju, kurā Santa ievākusies ar mazajiem. Drīz pēc tam viņa apprecējas ar citu vīrieti. Piedzima Dāvis un Ketija.

Kad Dāvim bija pieci gadi, Santa atstāja bērnus vīram un aizbrauca strādāt uz Angliju, lai nopelnītu mājas remontam. Vīrs pa to laiku satīcis citu sievieti un Santas sūtīto naudu iztērējis. Pārbraucot pēc gada, Santa ārstējusies no depresijas. Jaunākie bērni bija kļuvuši nervozi un raudulīgi. Līdzīgas ziņas no skolas pienāca arī par vecākajiem.

Santai izveidojās jaunas attiecības, kuras beidzās ar to, ka vīrietis pameta viņu dzemdību namā pēc piektā bērna, mazā Nīla nāksanas pasaulē.

Pēdējos trīs gadus Dāvja mamma dzīvo kopā ar vīrieti, kurš strādā par celtnieku Vācijā. Māju pametusi vecākā meita Zanda (17), bet vidējā Ketija (11) ar bāriņtiesas lēmumu pērn Santai atņēmta un pārcēlusies dzīvot pie tēva netālu no Brocēniem. Santa draugs viņai bija iesitis pa seju. Santa domā, ka meita apzināti viņu izprovocējusi, lai varētu dzīvot pie tēta, kurš ir pielaidīgs.

«Pie manis trauki jānomazgā, pa istabu ar čībām jāstaigā, bet tur var zābakos,» stāsta Santa. Meita bāriņtiesai teikusi, ka Santa mājās blajot. «Bet es vienreiz pasaku, nedzird, trešo reizi jau skaļāk,» Santa skaidro un secina, ka

mūsdienās «tevi bērns var d...t pasūtīt, bet tu pilnīgi neko nedrīksti pateikt».

Arī Dāvis stāsta, ka strīdas ar mammu, jo «viņa visu laiku kliež uz mani». Dāvim ir sajūta, ka mamma ikdienā nenovērtē viņa padarīto. Dāvis katru rītu ar skolas autobusu aizved uz bērnudārzu piecgadīgo brālīti un pēc skolas viņu izņem. Tādēļ Dāvis nevar piedalīties ārpusklases pulciņos. Viņš mājās mazgā traukus, izkurina istabas, jo Santai bieži nav tam spēka pēc darba maizes ceptuvē Lāči.

Lai vairāk nopelnītu, Santa strādā naktsmaiņās. Reizēm uz 100 km attālo ceptuvi viņa dodas pat piecas nakts pēc kārtas. Saņēm ap 500 eiro mēnesī. Vēl 200 eiro alimentos. No ienākumiem jāatskaita 110 eiro mēnesī par mašīnas lizingu un 75 eiro ikmēneša maksājums par lietotu datoru, ko viņa uz ļoti augstiem procentiem paņēmusi lombardā un izpirks gada laikā. Palīdzība no pašvaldības ģimenei nepienākas, jo viņiem pieder automašīna.

Lai arī pārgurusi, Santa domā, ka ir laba mamma. Vienmēr ierodas, kad skola izsauc. Interesējas par sekmēm. Ved bērnus uz kafējnicu, reizēm visi ģimenes lielajā gultā kopā skatās filmas. Viņa nesaprot, kur bērnu audzināšanā pieļāvusi kļūdas.

Sociālais dienests Dāvja mammai psiholoģisku palīdzību piedāvājis vienu reizi — kad patēvs iesita meitai, psihologa kurss tika nozīmēts gan Ketijai, gan Santai.

«Pagātni cēla augšā, kā es ar pirmo vīru dzīvoju, otro. Kur mums visas tās problēmas sākās,» atceras Santa un atzīst, ka nedaudz psihologs palīdzējis. Ieteicis vairāk runāties ar bērniem un nestrīdēties ar draugu viņu klātbūtnē.

Uz konsultācijām Santa devās uz Saldu, jo Brocēnos savs štata psihologs sāka strādāt tikai no šā gada jūlijā. Saldū bieži piesauc kā piemēru, jo pusaudžu problēmu risināšanā pašvaldība iesaista visu ģimeni.

«Ar šiem cilvēkiem ir jāstrādā citādi. Nevar iesaukt kabinetā, buknīt un kratīt ar pirkstu,» stāsta sociālā dienesta vadītāja Ina Behmane. Viņa skaidro: vecāki nezina, kā audzināt savus bērnus, jo paši bērni piedzīvojuši līdzīgu attieksmi.

Pols Tafs stāsta, ka uzticēšanos pasaulei un veselīgu pašapziņu bērnam veido tuvas attiecības ar māti agrā bērnībā. Taču, kad sievietei jācinās ar nabadzību, nedrošību un bailēm, vajadzīgas pārcilvēciskas spējas, lai sniegtu bērnam drošības sajūtu. «Ja māte pati bērnībā nav jutusi drošību, viņai ir vēl grūtāk to nodrošināt bērnam.»

Skolotājiem, veidojot attiecības ar šiem skolēniem, jāņem vērā viņus veidojuši vide. Taču ne vienmēr tā notiek. Bostonas koledžas profesors Roberts Starrats (Robert Starratt) norāda, ka skolas mācību programmu uzskata par galveno. «Daļai skolu ir vēstījums — atstājiet savu personisko un sabiedrisko dzīvo aiz durvīm.»

Tā domā arī vismaz daļa Latvijas skolotāju. Izglītības ministrijas pasūtītajā pētījumā par priekšlaicīgu skolu pamešanu daļa aptaujāto skolu darbinieku norādīja, ka «izglītības iestādēm nav jārisina plašākas sociālās un ekonomiskās problēmas, kuras ir ārpus skolas tiešās darbības lauka». Līdzīgs secinājums ir arī LU pasniedzēju pētījumā: «Gadījumos, kad problēmas rodas skolēnu uzvedības dēļ, skola cenšas no tām izvairīties, mēģinot panākt, ka bērns maina skolu.»

Mani interesē, kā tev iet

Brocēnu skola Dāvim cenšas palīdzēt. 8. klasē viņš bija iesaistīts «mapišu» projektā. Tas bija skolas jaunievedums — katram «problēmbērnam» izveidotā mapītē nedēļas beigās klases audzinātāja apkopēja skolēna savāktos plusiņus un minusiņus par uzvedību un sekmēm, ilgtermiņā analizēja bērna attīstības dinamiku.

Ideja ir līdzīga «ziņojumu kartēm», ko savā Dienvidbronsas vidusskolā ASV ieviesa Jeilas absolvents Deivids Levins (David Levin). 1999. gadā viņa vadītā skola bija neticams veiksmes stāsts — tās absolventiem, kas gandrīz visi bija no sociālā riska ģimenēm, sekmes tā uzlabojās, ka skola kļuva par piekto labāko Ņujorkā. Gandrīz visi iestājās augstskolās, tomēr studijas beidza tikai 21% — tie, kam bija spēcīgs raksturs.

Levins saprata, ka šiem bērniem svarīgas ne tikai zināšanas, bet personības veidošana. Kopā ar akadēmiskiem Levins izstrādāja īpašu programmu, lai attīstītu septiņas rakstura īpašības — motivāciju, optimismu, zinātkārni, sociālo inteliģenci, paškontroli, aizrautību un pateicību. Katram skolēnam tika ieviesta «ziņojuma karte».

Skolotāji fiksēja progresu, semestra beigās ar bērnu un vecākiem kopīgi pārrunāja un uzstādīja nākamās mācības.

Brocēni nākamajā mācību gadā «mapišu» sistēmu neturpināja. Papildu darbs skolotājiem, turklāt daļa uzskatīja, ka tas disciplinē iestāšanās.

Turpinājums 8. lappusē.

Kas notika ar skolnieku, kurš nodedzināja kaktusu

Sākums 7. lappusē

Brocēnu vidusskolā darbojas arī atbalsta grupa, kas reizi nedēļā tiek ar bērniem, kuriem ir grūtības mācībās. Grupā ir mācību pārzine, psihologs un sociālais pedagogs, kas ar skolēnu izrunā atzīmes un nosprauz mērķus nākamajai nedēļai.

Izglītības jomas autoritāte Džons Hetijs (John Hattie), kas izanalizējis un apkopojis 800 pētījumu par izglītību, uzskata: tieši katrā skolēna progresa izvērtēšanai gada laikā jābūt galvenajam rādītājam — ja izaugsmes nav, tātad skolas metodes nedod efektīvus rezultātus.

Dāvim uz atbalsta grupu nav jāiet, jo viņa atzīmes neskaitās tik sliktas. Pēdējā pusgadā viņš ir nesekmīgs zīmēšanā un ķīmijā. Visgrūtāk veicas ķīmijā.

«Skolotāja ir laba, bet es tur neko nesaprotu.» Labot atzīmes uz pēctundām viņš neiet, jo «skolotāja saka, ka nedrīkst iet, ja neko nezina.» «Es tad neeju, jo mani vienkārši aizdzīs.»

Maija vidū Dāvis piedzīvoja svētlaimi — ķīmijā dabūja 8! Pirmais cilvēks, kam viņš steigās pavēstīt priecīgo ziņu, bija sociālais pedagogs Inga. «Skolotāj, vai satīkāt Dāvi? Viņš jūš visur meklē,» šo dienu atceras Inga. «Tas bija tāds gandarijums, vislabākā alga!»

Inga ar Dāvi strādā kopš 2014. gada novembra — vēl pirms direktora vērsšanās policijā. Uz skolu bija izsaukta Dāvja māte, lai pārunātu dēla uzvedību. Toreiz izlemts, ka viņam reizi nedēļā jāiet ar sociālo pedagogu.

«Es viņam saku — tev vajag pie manis atnākt un pastāstīt, kā tev iet. Jo mani tas interesē,» stāsta Inga. Viņai ir nedaudz pāri 40, silta balsis. Dāvis nākot biežāk, nekā prasīts, reizēm kopā ar brālīti pēc bērnudārza. «Viņam ļoti gribas uzmanību. Gatavs komunicēt ar visiem,» stāsta Inga. Viņa domā, ka tieši tādēļ Dāvis stundās «mēdz būt rupjš» — lai pievērstu uzmanību.

Par policijas piespiesto naudas sodu Inga uzzināja no *Re:Baltica*. Šķetinot notikušo, noskaidrojās, ka direktors sūdzību policijā iesniedzis, Ingu par to neinformējot. Viņam bija liesas, ka Dāvis kavējot obligātās tikšanās reizes, tāpēc rīkojies tik drastiski.

Pols Tafs skaidro, ka pusaudžiem vajag, lai kāds viņus uztver nopietni, tic viņu spējam un mudina uzlabot sasniegumus. Tas var būt jebkurš cilvēks skolā — klases audzinātājs, sporta skolotājs vai pat kāds no tehniskā personāla. Svarīgi, lai bērnam ir sajūta, ka jebkurā laikā var aprunāties un viņš nejutās kā traucēklis.

«Uzvedības problēmas klasē visbiežāk norāda uz skolotāja vajājam vietām — tā man vienbalsīgi teica efektīvie pedagogi,» stāsta žurnāliste Kristīna Rizga, kas četrus gadus pavadījusi, pētot vienu skolu Sanfrancisko un nesen par to publicēja grāmatu Mission High.

«Ja bērns rada problēmas klasē, tam ir iemesli. Dažreiz tie ir psiholoģiski traucējumi, bet visbiežāk tas saistīts ar skolotāja zināšanu trūkumu pedagogijā. Varbūt Dāvim pietrūkst noteiktu zināšanu, varbūt mācību materiāls ir kaut kas nesaprotams, vai arī to vienkārši ļoti garlaicīgi pasniedz. Dāvis vienīgais ar skaļu uzvedību pretojas, kamēr pārējie bērni (no kuriem puse mājas darbu nav izpildījuši) protestē klusumā — stundās emocionāli un intelektuāli nepiedalās,» saka Rizga.

Skolā ir skolotāji, ar kuriem Dāvim nav problēmu, un tādi, ar kuriem konflikti ir nepārtraukti. Izglītības kvalitātes pētniece Ieva Johansone uzskata — tas tādēļ, ka kopumā skolotāju sagatavotība Latvijā ir vāja. «Skolotāji šķiet īpaši vāji sagatavoti atpazīt mācīšanās problēmas, kuru cēloņi ir trauksme, uzmanības deficīts, sindroms, emocionāla vai pat fiziska vardarbība ģimenē.»

Skolotāju skološana

Nepietiekamas zināšanas klases audzināšanas darbā pirms diviem gadiem atzina arī paši pedagogijas studenti un pasniedzēji. Rezultātā skolotāji lielākoties reaģē jau uz sekām, 2012. gadā citā pētījumā secināja LU pasniedzēji. Skolas balstās uz «sodišanu, privilēģiju atņemšanu, paskaidrojumu rakstīšanu, nosūtīšanu pie direktora vai cita skolas speciālista, policijas izsaukšanu un ziņošanu vecākiem».

Lai piedāvātu alternatīvu, šī pati LU pētnieku grupa par ES naudu izstrādāja un no 2012. līdz 2014. gadam 25 Latvijas skolās sāka programmu Atbalsts pozitīvai uzvedībai. Projektā varēja iesaistīties ikviena skola ar nosacījumu, ka to atbalsta skolas direktors un 80% skolotāju.

Skolotājiem bija lekciju kurss, bet reizi mēnesī pētnieki ieradās skolā apspriest progresu. Pagāja laiks, līdz skolotāji atvērās, jo pedagogi baidās atklāti stāstīt par savu bezspēcību klasē, atceras viena no pētniecēm, LU asociētā profesore Linda Daniela.

Programmas galvenais mērķis bija iemācīt skolotājiem reaģēt uz skolēnu sasniegumiem. «Nevis tikai pateikt — tu esi malacis, bet arī izskaidrot, ko tieši izdarīji labi,» stāsta Daniela.

Pašlaik Latvijas izglītības sistēma tendēta pamanīt skolēnu kļūdas. Pētnieki ieteica, piemēram, E-klasē ne tikai atzīmēt sliktos darbus, bet arī pozitīvo rīcību. Informāciju automātiski saņēma arī vecāki.

«Skolotāji vēlāk teica — neticēja, ka tādas mūķības var strādāt, bet strādā,» atceras Daniela. Vienlaikus pētnieki palīdzēja skolām izstrādāt iekšējos noteikumus, kā rīkoties, ja klasē ir uzvedības problēmas — precīzi definēt lomas skolotājam, skolai un kā meklēt palīdzību ārpus skolas. «Sākumā sajūta bija bēdīga. Skolotāji ir apmulsuši un pat nezina, ko var darīt,» saka Daniela.

Programmas rezultāti bija iespaidīgi. Pēc gada 79% no skolotājiem, kas piedalījās programmā, aptaujā teica, ka paši atrod risinājumus disciplīnas pārkāpumu gadījumos. Skolās, kas programmā nebija iesaistītas, to spēj tikai 10%. Vairums pedagogu pārkāpumu gadījumos vispirms dotos pie skolas vadības, tad atbalsta personāla (sociālā pedagoga, psihologa) un tikai beigās risinājumu meklētu paši. Tagad programma ir noslēgusies, jo beidzās ES nauda.

Izglītības pētnieks Hetijs norāda, ka ar šādiem kursiem vien nepietiek — galvenais ir skolotāju savstarpējā sadarbība. Efektīvākās ir regulāras tikšanās, dalīšanās pieredzē. Diemžēl bieži šādas tikšanās dominē sarunas par mācību vielu, skolēniem un atzīmēm, bet reti — par mācīšanās metodēm un to rezultātiem. «Pārāk bieži šī sadarbības aprobežojas ar mācību materiālu apmaiņu, «kara stāstu» stāstīšanu un attaisnošanu, kādēļ «manā gadījumā» tas nestrādā,» raksta eksperts.

Brocēnu vidusskola LU programmā nepiedalījās, jo nepamanīja šo piedāvājumu. Novada skolotāji var izglīties pašvaldības rīkotos kursos. Pērn vairāku dienu pilnveides kursi par inovācijām skolā bijuši direktoriem un vietniekiem. Savukārt skolotājus izglītojis, ko nozīmē būt skolotājam sievietei, bet Viesturs Dūle par emocionālo inteliģenci. Īpašu semināru par bērniem ar disciplīnas problēmām pašvaldība nav rīkojusi, stāsta Brocēnu novada pašvaldības izglītības darba speciāliste Daila Frīdmane. Skolotāji tādus neesot prasījuši.

Palīdzību vajag ne tikai skolotājiem. Labais piemērs — sociālais dienests — vecākiem piedāvā trīs dažādas mācību programmas par bērnu audzināšanu. Kursi ilgst vidēji divus mēnešus un ir pieprasīti. Grupā darbojas līdz 12 vecākiem. Mācības vada pašu darbinieki, kas izgājuši kursus krīzes centrā Dardedze. Beh-

mane pieļauj, ka mazākas pašvaldības kā Brocēni šādus kursus nevar atļauties. Sociālā dienesta darbinieki dodas arī uz skolām, kur strādā ar skolotājiem. «Ar ko mūsu darbinieki visvairāk saskaras skolā? Ar neiecietību pret bērnu — tu atkal esi nokavējis!»

Brocēnu sociālais dienests ir dzirdējis par vecāku mācībām, bet paši par tādām kursiem vēl tikai domā. Toties labā ziņa: pavasarī jau trīs reizes pašvaldībā notikusi sanāksme, kur satiekas visi atbildīgie dienesti, lai izrunātu konkrētu bērnu problēmas.

Gan pašmāju, gan starptautiskie izglītības eksperti norāda — virziens, kurā dodas Brocēnu pašvaldība, ir pareizs. Tikai apvienojot visu iestāžu spēkus, iespējams palīdzēt bērniem no ģimenēm, kas neprot vai nav spējīgas viņus atbalstīt. Pols Tafs norāda, ka parastais aizbildinājums ir — visu izšķir cilvēka raksturs, un tur neko nevar darīt. Bet pētījumi rāda, ka raksturu var mainīt. Ja to nespēj vecāki, tad «palīdzība var nākt no sociālajiem darbiniekiem, skolotājiem, ierēdņiem, ārstiem un kaimiņiem».

Latvijā, vismaz pašlaik, nedomā šādā virzienā. Viss, kas saistīts ar sociālo atbalstu, atkarīgs no pašvaldības izpratnes un spējam — skolotāju izglītošana, sociālais pedagogs, skolotāju palīgi. Izglītības ministrijai nav informācijas, cik pašvaldības tērē izglītības «atbalsta funkcijām». Pagājušajā mācību gadā mazāk nekā pusē Latvijas izglītības iestāžu bija sociālais pedagogs, bet pusē skolu — psihologs.

Neviena valsts iestāde arī Latvijā neapkopo datus par to, cik izglītoji un turīgi ir konkrēto skolu bērnu vecāki. OECD, kuras dati ir vienīgie pieejamie, iesaka ņemt vērā šos faktorus, piešķirot skolām naudu, jo mācīt bērnus no problēmgimenēm var būt dārgāk. Beļģijā piemaksas par šādu bērnu skološanu var veidot pat 15% no skolu budžeta. Tas atmaksājas ilgtermiņā, jo izglītoji pilsoņi strādā labāk algotus darbus un valsts vairāk iegūst nodokļos.

Maijā pirms 9. klases beigu eksāmeniem Dāvis vēl nebija izlēmis, ko darīt tālāk. Varētu iet uz kādu profesionālo skolu ar sporta novirzienu, lai vēlāk kļūtu par fitnesa treneri. Mamma gribētu, lai dēls paliek Brocēnu vidusskolā, citādi nebūs kas izvadā uz bērnudārzu mazo brālīti. Vasaras beigās Dāvis izlēma. Augustā viņš iestājās Lauksaimniecības tehnikumā, lai kļūtu par automehāniķi.

* Visiem skolēniem un vecākiem vārdi mainīti. I.Springe, Re:Baltica

VESELĪBA

Par delikātu lietu — par plikpaurību...

Matiem ir unikāla struktūra un tiem tāpat kā sievietēm, ir savas īpatnības un savs raksturs. Un tie reizēm mēdz viriēti pamest, neko nepaskaidrojot un atpakaļ neatgriežoties... nu gluži, kā sievietes. Bet šoreiz stāsts nebūs par daiļo dzimumu, bet gan par matiem.

Plikpaurība jeb medicīniski androģenētiskā alopecija ir diezgan izplatīta problēma. Tā var sākties jau pubertātes vecumā, kaut gan citiem līdz mūža beigām mati paliek kupli. Šo atšķirību nosaka galvenokārt divi faktori — matu folikulu jutība pret virišķīgiem hormoniem un iedzimtība.

Plikpaurības attīstības iespēju nenosaka ne bārdas un ūsu biežums, ne arī bijušo un esošo draudzeņu skaits. Noslieci uz pastiprinātu matu izkrišanu nosaka iedzimtība. Ja ģimenē kādam ir bijusi plikpaurība, tad iespēja ar gadiem arī zaudēt matus palielinās. Taču vienmēr pastāv izņēmumi. Nereti vienam rados pa viriēšu līniju uz galvas pa "trīs spalvām", otram — kupli mati, tomēr uztraukums — vai tie neizkritīs. Vai arī pilnīgi otrādi — vi-

siem ģimenē mati lielā skaitā, bet vienam krīt jau no pašas jaunības. Tās, protams, ir divas galējības, bet dzīvē tas nereti tieši tā arī mēdz būt. Šim fenomenam pamatā ir kātra cilvēka matu folikulu atšķirīga jutība pret virišķo hormonu testosteronu. Testosterona ietekmē mats paliek plānāks, trauslāks un ar laiku kļūst par pūkmatu vai arī pilnībā izzūd. Ja process ielgst, tad "aiziešana" ir uz neatgriešanos. Vel jāpiemin, ka pakauša rajonā mati ir spītīgāki un ne tik hormonāli ietekmējami, līdz ar to nereti var novērot ainu, ka centrālā galvas daļa jau ir gluda kā stikls, bet pakausi kupli jo kupli aug mati.

Statistiski šis metamorfozes novēro 30 gados vīriešiem — 30%, bet 50 gados — vairāk par 50%. Par nožēlu, zinātniski pierādīts, ka vīriešiem ar plikpaurību, īpaši tiem, kuriem tā sāk veidoties agrīni, ir lielāks risks saslimt ar sirds — asinsvadu slimībām un prostatas labdabīgo hiperplāziju.

No medicīniskā viedokļa plikpaurība nav slimība un ārstēšana nav nepieciešama. Taču ne vienmēr matu pastiprināšana izkrišana ir androģenētiskās alopecijas jeb plikpaurības sākums. Matu izkri-

šanu var provocēt infekcija, tajā skaitā galvas ādas sēnišu infekcija, dažādu medikamentu lietošana, hroniskas sistēmiskas slimības, nepareiza diēta, kā arī stress. Matu izkrišanu daudzos gadījumos ir iespējams koriģēt, tajā skaitā arī androģenētisko alopeciju. Lai sāktu terapiju, jākonsultējas ar trihologu un, noskaidrojot cēloni, jāpiemeklē atbilstoša terapija.

Attiecībā uz terapiju vienmēr pastāv trīs iespējas: neārstēt, ārstēt pašam vai pēc speciālista norādījumiem. Katrs izvēlas savu ceļu, tikai vienmēr jāatceras, ka ielaistus, ilgstoši noritējušus stāvokļus un slimības koriģēt ir daudz grūtāk.

Kuros gadījumos vērts vērsties pie speciālista nevis "pieburt" matus, skatoties spogulī?

✓ Ja mat izkrit vienā perēkli (tas var būt arī bārdas rajonā, no uzacīm utt.). Tas var būt nopietnas slimības sākums.

✓ Ja pastiprināti izkrit mati un ir izteikta nieze. Tā var būt sēnišu infekcija.

✓ Ja pastiprināti izkrit mati un ģimenē kādam ir plikpaurība, bet gribas, lai mati uz galvas ir redzami arī sirmā vecumā.

Kāre pēc neveselīgiem našķiem: ko īstenībā grib tavs ķermenis?

Ja pēkšņi sajūti vēlmi pēc saldumiem, ātrajām uzkodām vai citiem našķiem, iespējams, šādi tavs organisms signalizē, ka tam pietrūkst kādas vērtīgas uzturvielas. Noskaidro, kas tev īstenībā vajadzīgs, un sameklē veselīgu alternatīvu!

Šokolāde

Šokolādē bagātīgi atrodams magnijs, tāpēc pēkšņa kāre pēc šokolādes var norādīt, ka tavam ķermenim šis vērtīgās vielas trūkst. Apēd dažus gabaliņus tumšās šokolādes un lieto uzturā citus produktus, kas satur magniju — riekstus, zivis, sēklas un zaļo lapu dārzeņus.

Saldumi

Ja tā vien gribas apēst kaut ko saldu, iespējams, svārstās cukura līmenis asinīs. Kad tas pazeminās, ķermenis signalizē, ka tam nepieciešama papildu degviela, lai saglabātu cukura līmeni normas robežās. Ja šādi notiek regulāri, tu, iespējams, ciet no hipoglikēmijas — zema cukura līmeņa.

Lai kāds arī būtu iemesls cukura līmeņa svārstībām, ir svarīgi izvēlēties pareizo pārtiku, kas to uzturētu normā. Ja aizrausies ar cepumiem, kūkām vai konfektes, svārstības tikai palielināsies, tā radot vēl lielākas alkas pēc saldumiem. Apēd kādu augli, lai

remdētu kāri pēc saldās garšas, un papildini savu ēdienkarti ar produktiem, kas tev dos enerģiju ilgtermiņā — pupām, pākšaugiem un pilngraudu ēdieniem.

Sāļi našķi

Ja kārojas kaut ko sāļu, piemēram, čipsus vai popkornu, tā var būt zīme, ka tavā organismā notiek stresa hormonu svārstības. Pirms sniedzies pēc uzkodām, centies mazināt ikdienas stresu ar īpašiem elpošanas vingrojumiem vai meditāciju. Pārlicinies, ka tu pietiekami daudzumā uzņem B un C vitamīnu un ēd vairāk zaļumūs, kas nodrošinās tavu ķermeni ar vērtīgām minerālvielām, piemēram, kaliju.

Pica un dažādi citi izstrādājumi ar kausētu sieru

Lielai daļai cilvēku trūkst taukskābju, tāpēc organisms to cenšas kompensēt, uzņemot sieru. Ēd valriekstus, lasi un linsēklas.

Visa veida uzkodas

Ja regulāri izjūti vēlmi pēc dažādiem našķiem — reizēm sāļiem, reizēm saldiem — tavs uzturs, iespējams, nav sabalansēts un tev trūkst uzturvielu. Niekojoties ar ātrajām uzkodām, tu atrisināsi problēmu tikai uz neilgu laiku. Veic izmaiņas savā ēdienkartē!

Sagatavoja L.Kirillova

CĒSIS

Japāņu Kimono šovs

Japāņu iepriekšējais vēstnieks ar kundzi bija bieži viesi kultūras pasākumos Cēsīs.

Veidotās kultūras saiknes tagad, kad pagājis kāds laiks, sākušas nest rezultātus. Kimono šova 85 dalībnieces no Japānas septembrī apmeklēja Cēsīs.

Tas noticis, lai japāņi iepazītu latviešu kultūru – dziesmas un dejas izpildīja Cēsu 1. pamatskolas skolēnu kolektīvi, kurus vada diriģente Ilga Šķendere un tautas deju skolotāja Inga Krafte. Japānas delegācijai, teju deviņdesmit cilvēkiem, latviešu tautas instrumentu – kokli – priekšnesumos demonstrēja A.Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskolas mūziķi un kokles skolotāja Ilze Žvarte. Priekšnesumos Cēsu bērnu vidū īpaši tika pieteikta Cēsu 1. pamatskolas 2. klases skolniece Mihiro Mizobata, kura kopā ar skolas deju kolektīvu vasarā bija skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku dalībnieku vidū.

Mazajai dejotājai Mihiro Mizobatai bija arī dots uzdevums japāņu valodā nolasīt uzrunu tautiešiem, kas ieradušies Cēsīs. Šādu pašu uzrunu – tikai latviešu valodā – cēsniekiem, kuri bija ieradušies Vidzemes koncertzālē sagatīti Kimono šova dalībnieces, teica Cēsu pilsētas vidusskolas skolniece Kātrina Pelše. Abas meitenes bija ģērbtas tās tautas tērpos, kuras kultūru cenšas iepazīt. Mihiro bija ģērbusies latviešu tautas tērpā, Kātrina – japāņu kimono. Šo ģērbu Kātrina, vēl būdama piecgadīga meitene, bija saņēmusi dāvanā no Japānas Kimono šova dalībniecēm, kad tās pirmo reizi ieradās

ar šovu Rīgā, iepazīta mazo Katrīnu, apbrīnoja viņas tautas tērpu un pateicās par meitenes izrādīto uzmanību japāņu kultūrai.

Cēsu skolniece Katrīnas mamma Kristīne Sprūdza bija tā latvietē, kuru japānietes Cēsīs iesaistīja Kimono šovā. Ne tikai japānietes, arī latvietē bija modele, kura iesaistījās demonstrējumos, lai skatītāji varētu vērot kimono ģērbšanas rituālu. Process uz Vidzemes koncertzāles skatuves ar sievietes ģērbšanu tradicionālajā tērpā, kad visas nepieciešamās apģērba sastāvdaļas saliek gādīgas rokas, savā ziņā atgādināja 18. un 19. gadsimtu Latvijā. Arī tad sievieti uz kāzām posa līdzīgi, uzvelkot daudzās tautas tērpa daļas un rotas. Šādu ainu var vērot Gunāra Pieša filmā "Pūt, vējini."

Arī Kimono šova dalībnieces, ieradušās Rīgā, piedalījās japāņu mākslas filmas uzņemšanā, kas stāsta par kimono maģiju un japāņu sievietes atmiņām, saistītām ar Rīgu Otrā pasaules kara laikā. "Japāņu mākslas filmā, kurā piedalās Kimono šova 85 dalībnieces, galvenās lomas spēlēja Japānā ļoti pazīstami aktieri. Zinot to, ka japāņiem patīk ceļot pa vietām, kur uzņemtas japāņu filmas, arī mēs pēc šīs filmas nonākšanas pie skatītājiem, varam gaidīt interesentu pieplūdumu. Iespējams, ne tikai Rīgā, arī Cēsīs," prognozē cēsniene Kristīne Sprūdza.

Pēc Kimono šova tā dalībniecēm Vidzemes koncertzālē notika pieņemšana pie Cēsu novada domes priekšsēdētāja Jāņa Rozenberga. Notika apmaiņšanās ar suvenīriem.

"Druva"

● Vidzemes koncertzālē. Viešņas no Japānas — Kimono šova dalībnieces — uz lielās skatuves kopā ar cēsniecēm — pilsētas vidusskolas audzēkni Katrīnu Pelši kimono ģērbā un 1. pamatskolas audzēkni Mihiro Mizobatu latviešu tautas tērpā.

DAUGAVPILS

Daugavpilī siltina pieturu soliņus

Iedzīvotājiem, kuri pastāvīgi izmanto sabiedriskā transporta pakalpojumus, ir zināma problēma ar aukstajiem metāla soliņiem pieturās. Situācija pasliktinās ziemā, kad nemaz nav iespējams apsēsties uz ledainā soliņa.

Arī Daugavpils domei šī problēma ir zināma, tāpēc nolemts pirms aukstā gada laika iestāšanās nosiltināt soliņus pieturās, kurās transportu gaida visvairāk pasažieru, kā arī rajonos, kur dzīvo visvairāk cilvēku ar īpašām vajadzībām, piemēram,

Neredzīgo biedrības ciematā. Vīrs metāla tiek nostiprināti koka paneli. Darbus veic uzņēmums "Labiēkārtošana D".

Vienlaikus tiek remontēti 24 pieturu paviljoni, kurus pilsēta saņēmusi bezmaksas lietošanā no iepriekšējā iznomātāja.

Daudzām pieturām izsisti stikli, citas ir novecojušas, un metāla konstrukcijas sarūsējušas. Darbi ir jāpabeidz līdz gada beigām.

"Latgales Laiks"

MADONA

"Ej, kā gribi – mums bija piemeties vadātājs"

Pirms kāda laika laikrakstā "Stars" tika ziņots par sešiem cilvēkiem, tostarp diviem bērniem, kas Lubānas novada Indrānu pagasta mežā 13. septembrī bija spiesti pārīst nakti, jo bija apmaldījušies.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD), kas, sadarbojoties ar Valsts policiju, cilvēkiem palīdzēja veiksmīgi no meža izkļūt, pastāstīja sīkāk par notikušo:

"VUGD svētdien pulksten 20.08 saņēma izsaukumu, ka mežā ir apmaldījušies seši cilvēki, to skaitā arī divi bērni. Tā kā cilvēki nedzirdēja skaņas signālus, ugunsdzēsēji glābēji uzturēja ar viņiem telefonsakarus, lai noskaidrotu viņu aptuveno atrašanās vietu.

Pulksten 4.34 nomaldījušies sēņotāji sadzirdēja glābēju ieslēgto skaņas signālu un virzījās uz

skaņas pusi. Pirmdienas rītā, neilgi pēc pulksten 8.00, glābēji atrada apmaldījušos cilvēkus un ar viņiem kopā devās ārā no meža."

Neilgi pēc raksta publicēšanas ar laikrakstu "Stars" sazinājās Sarmīte, kas bija apmaldījušos cilvēku grupas vidū, lai palabotu VUGD ieslēgto informāciju:

— Mēs bijām devušies nevis sēņot, bet ogot, turklāt nevis mežā, bet gan purvā.

Plašāk par tās dienas notikumiem viņa atceras:

— Ogot devos es ar vīru, dēls ar savu meiteni un divi mazākie bērni. Kādreiz gadu gadiem bijām purvā ogas lasījuši, savas taciņas zinām, bet šoreiz kaut kā nogājām ne pa to taku un attāpāmies pie upes! Mežā arī kādreiz ir gadījies apmaldīties, tur vismaz ir sektoru sadalījumi, pēc cipariņiem redzi, kur jāiet. Bet purvā ej – un ir tikai sūnas, purvājs, upe, aizauguši akači, atkal upe... Ej, kā gribi – mums todien

bija piemeties vadātājs.

Ogotāji purvā iegājuši kādus četrus kilometrus aiz Lubānas pansionāta, taču iznākuši Lubāna mitrējā, Zvidzienā, – pa autoceļu braucot, tie ir nepilni 20 kilometri. Sarmīte rēķina, ka kopumā ģimene nostaigājusi 30 – 40 kilometrus, cenšoties atrast isto ceļu.

— Tā jau mēs turējāmies, neviens neraudāja un izmīsumā nekrita. Purvā bijām paēduši pusdienas, enerģijas pietika, bet dzert gan no tās staigāšanas tik ļoti gribējās, ka ar spainīti spiedām grāvja sūnās. Nācās dzert rāvas ūdeni, bet ko citu darīsi? Naktī iekurinājām ugunsgrāvu, pasildījāmies, atpūtāmies. Tā arī līdz tiem puspieciem visi cits pie cita turējāmies un atbalstījām, tāpēc pārdzīvojumu ziņā nebija tik traki, – secina Sarmīte.

Vēl lielāku apmulsumu vienubrīd radījis tas, ka sākumā ģimene sadzirdējusi madoniešu

VUGD ieslēgto skaņas signālu, tad no otras puses – lubāniešu, kas uz mirkli sajaucis galvu. Tomēr, sadarbojoties ar glābējiem un uzklaustot viņu norādījumus, apmaldījušies ogotāji veiksmīgi izkļuvi ārā no purva. Sarmīte teic:

— Liels paldies Ozoliņa kungam, viņš bija pirmais glābējs, kurš mums iznāca pretim. Paldies visiem policistiem, glābējiem, kas paši nebija visu nakti gulējuši, mūs meklējot.

Jautāta, vai ģimene, dodoties ogot, bija sagatavojusies pēc visiem operatīvo dienestu ieteikumiem, līdzīgi ņemot mobilos telefonus, lukurišus un tamlīdzīgi, Sarmīte atbild:

— Zīmīgi, ka, no mašīnas kāpjot ārā, teicu, ka telefonu neņēmu līdzi, jo man sekas kabatas. Tāpēc telefons līdzi bija paņemts tikai vīram, pa to arī ar VUGD sazinājāmies. Dēla meitenei bija karte, centāmies va-

dities arī pēc tās. Lukuriša gan nebija, tāpēc nakti bija jāsadzīvo ar tumsu visapkārt.

Tā kā, iznākot no purva, bijis jau pirmdienas rīts, vecāki sazvanijušies ar Lubānas vidusskolu, kur attieksme bijusi saprotoša, un ļāvuši bērniem palikt mājās.

— Cits jau nekas, bet nākamajā dienā ļoti sāpēja muskuļi. Dēls joko, ka vēl saviem bērniem šo piedzīvojumu stāstīs. Protams, otrreiz tādu negribētos piedzīvot. Nepatīkami pārsteidza, kas tik viss internetā komentāros bija sarakstīts, gribētos teikt – kā paši rīkotos, ja nokļūtu tādā situācijā? Un tas var atgādīties ar katru. Jo, kā jau teicu, šo purvu zinājām un bijām iepriekš tur ogojuši. Taču nu vairs savu mūžu gan turp nebrauskim, jo negatīvas atmiņas tagad ar to saistās, – atzīst Sarmīte.

"Stars"

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē registrētie notikumi

Ciņa ar nelikumīga alkohola tirdzniecības vietām — kriminālprocesi, izņemšanas, aizturēšanas

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne atzīst, ka ciņa pret nelikumīgu alkohola un tabakas izstrādājumu apriti Latgalē notiek nepārtraukti, policijas darbā tas ir viens no prioritārajiem darba virzieniem.

Pēdējo nedēļu laikā policijas pārvaldes amatpersonas veica dažādas pārbaudes nelikumīga alkohola un tabakas izstrādājumu pārdošanas vietās, tostarp arī tā saucamajās *točkās*, kā arī veica citus operatīvos pasākumus, kuru rezultātā tika uzsākti četri kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 221.¹ un 221.² pantiem un četras administratīvās lietvedības (Daugavpils, Ludzas un Krāslavas iecirkņos).

Šī gada astoņos mēnešos Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē saistībā ar alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu nelikumīgu apriti kopumā uzsākti 164 kriminālprocesi, izņemti 37 061 litrs alkohola un 4 701 980 cigaretes.

Tā 22. septembrī Daugavpils policijas amatpersonas veica pārbaudes divās nelikumīga alkohola pārdošanas vietās, kas atrodas Kauņas un Krustpils ielā. Šo pārbažu rezultātā kopumā tika izņemti aptuveni 45 litri alkohola un vairāk nekā 2000 cigarešu. Policijā par to uzsākti divi kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 221.¹ panta (nelikumīgu alkoholisko dzērienu realizācija). Uzsākto kriminālprocesu ietvaros policisti pārbauda divus 1974. gadā dzimušus vīriešus. Policijas pārstāve piebilst, ka minētās *točkas* jau sen atrodas policijas redzeslokā. Šī gada maijā saistībā ar nelikumīgam darbībām Krustpils ielā *točkā* jau bija uzsākts kriminālprocess. Savukārt par nelikumīga alkohola tirdzniecību Kauņas ielā policijā bija sākti vairāki kriminālprocesi un vairākas reizes veikta alkohola un cigarešu izņemšana, taču, kā redzams, likumā paredzētais sods pārkāpējus no turpmākām darbībām neaptur.

Šogad Daugavpils iecirknī pēc Krimināllikuma 221. panta (alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu nelikumīga uzglabāšana un realizācija) ir uzsākti jau 70 kriminālprocesi, savukārt kriminālvaļšanas uzsākšanai prokuratūrai nosūtīts jau 51 kriminālprocess par 64 noziedzīgiem nodarījumiem.

Ludzā aizturēja kukuļdevēju

29. septembra vakarā Ludzas novada Cirmas pagastā, veicot dienesta pienākumus satiksmes uzraudzības jomā, policisti par atļautā braukšanas ātruma pārsniegšanu apturēja automašīnu Opel Vectra. Apturētās automašīnas vadītājs, 1971. gadā dzimis Uzbekistānas pilsonis, lai izvairītos no administratīvā soda par

● Daugavpils policisti kārtējo reizi iegriezušies labi zināmajās Krustpils un Kauņas ielas *točkās*. Izņemti nelikumīgs alkohols un cigaretes.

ātruma pārsniegšanu, deva policistiem kukuli 15 eiro apmērā.

Par kukuļa piedāvāšanu valsts amatpersonai pret vadītāju tika uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 323. panta 1. daļas. Par šo likumpārkāpumu likums paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai piespiedu darbu, vai naudas sodu.

Daudz smagu ceļu satiksmes negadījumu, ir cietušie un bojāgājušie

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne informē, ka ik dienu reģionā notiek smagi ceļu satiksmes negadījumi, kuru laikā cilvēki gūst savainojumus, ir arī bojāgājušie.

✓ 18. septembrī Daugavpils novada Naujenes pagastā divu ceļu krustojumā notika automašīnu sadursme. Saskrējās VW, kuru vadīja 1990. gadā dzimis vīrietis, un automašīna Audi, kuru vadīja 1962. gadā dzimis sieviete. Traumas guva abu automašīnu vadītāji. Minētajā ceļa posmā

notiek būvdarbi, tāpēc policijai būs jānoskaidro, kurš no braucējiem vainīgs negadījuma izraisīšanā.

✓ Tajā pašā dienā Daugavpili pagaidām neskaidru iemeslu dēļ avarēja 1969. gadā dzimis motociklists, kurš guva sasitumus. Policija skaidro notikušā iemeslus. Nozīmēta pārbaude, kuras laikā noskaidros, vai motociklists bijis alkohola reibumā.

✓ 19. septembrī ap pulksten 16.45 Riebiņu novadā uz autoceļa Riebiņi — Silajāni avarēja un apgāzās automašīna BMW. Negadījuma rezultātā cieta trīs vīrieši un kāda jauna sieviete (dzimusi 1995., 1986. un divi 1992. gadā). Visi četri braucēji ar dažādām traumām tika nogādāti slimnīcā. Policija veic izmeklēšanu un precizē, kurš no viņiem atradās pie automašīnas stūres.

✓ Tajā pašā dienā, tikai pusstundu vēlāk, Preiļu policijas iecirkņa apkalpojamojā teritorijā notika vēl viens negadījums, bet ar daudz traģiskākām sekām. Līvānu novada Rožupes

pagastā 1980. gadā dzimis automašīnas Opel vadītājs, braucot pa grants ceļu, netika galā ar automašīnas vadību, nobrauca no ceļa. Auto apmeta divus kuleņus. Negadījumā cieta 1991. gadā dzimis automašīnas pasažieris, bet vēl viens diemžēl gāja bojā notika vietā. Sākotnējā informācija liecina, ka avārijas iemesls varēja būt nepareiza braukšanas ātruma izvēle. Uzsākts kriminālprocess. Tāpat tiek skaidrots, vai vadītājs pie stūres bijis reibumā.

✓ 20. septembrī agri no rīta Rēzeknē smagi cieta un tika nogādāts slimnīcā 1985. gadā dzimis motociklists, kurš, vadot neregistrētu motociklu, netika galā ar spēkratu un apgāzās.

✓ 20. septembrī Dagdas novada Andzeļu pagastā 1989. gadā dzimusi sieviete, vadot automašīnu VW, mēģināja izvairīties no sadursmes ar suni, kurš izskrēja uz ceļa. Rezultātā viņa nenovaldīja automašīnu, iebrauca grāvī un avarēja. Traumas guva 1959. gadā dzimusi pasažiere.

✓ 20. septembrī Preiļu novadā uz autoceļa Līvāni — Preiļi automašīnas Opel vadītājs netika galā ar vadību, nobrauca no ceļa un apgāzās, bojājot ceļa zīmi un tilta metāla barjeru. No ne-

gadījuma vietas slimnīcā tika nogādāts 1978. gadā dzimis vīrietis.

✓ 24. septembrī ap pulksten 17.00 Rēzeknes novada Lendžu pagastā autoceļa Rēzekne — Lendži 7. kilometrā notika sadursme starp automašīnu Citroen, kuru vadīja 1951. gadā dzimis vīrietis, un mopēdiem Wonjan un Aprilia, kuru vadīja divi 2000. gadā dzimuši pusaudži. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā miesas bojājumus guva abi jaunie mopēdisti un mopēda Aprilia pasažieris, kurš arī dzimis 2000. gadā. Policija skaidro negadījuma apstākļus.

✓ 24. septembrī Rēzeknē maršruta autobusā Ikarus, kuru vadīja 1981. gadā dzimis vīrietis, straujas bremzēšanas dēļ nokrita un miesas bojājumus guva 1939. gadā dzimusi pasažiere. Arī šajā gadījumā policija skaidro notikuma apstākļus.

✓ 25. septembrī ap pulksten 10.20 Balvos 1968. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Mercedes Benz, nepalaida 1967. gadā dzimušu gājēju, kura šķērsoja ielu pa gājēju pāreju. Sieviete tika nogādāta slimnīcā.

✓ 25. septembrī ap pulksten 14.13 Daugavpils novada Liksnas pagastā 1968. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Fiat Marea pa autoceļu, krustojumā neievēroja ceļa zīmes "Dodiet ceļu" prasības. Notika sadursme ar pa galveno ceļu braucošo automašīnu Hyundai H1, kuru vadīja 1971. gadā dzimis vīrietis. Medicīniskās palīdzības griezās Hyundai vadītājs.

✓ 26. septembrī ap pulksten 3.00 Viļānu novada Sokolku pagastā automašīnas Volvo V40 vadītājs, braucot pa autoceļu Viļāni — Tiskādi, netika galā ar auto vadību, nobrauca no ceļa un apgāzās. Ar smagiem miesas bojājumiem uz slimnīcu tika nogādāts Volvo pasažieris, 1987. gadā dzimis vīrietis. Savukārt pats autovadītājs pēc satiksmes negadījuma no notikuma vietas aizbēga. Policijā notiek izmeklēšana, lai noskaidrotu notikuma apstākļus un transportlīdzekļa vadītāju.

✓ 26. septembrī ap pulksten 17.40 Ciblas novada Lidumnieku pagastā 1979. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Chrysler Voyager pa ceļu Briģi — Krivanda — Cibla — Seļekova, netika galā ar automašīnas vadību, nobrauca no ceļa. Automašīna apgāzās, bet tās vadītājs tika nogādāts slimnīcā.

✓ 27. septembrī ap pulksten 16.50 Daugavpils novada Liksnas pagastā autoceļa Rīga — Daugavpils 209. kilometrā 1984. gadā dzimusi automašīnas Opel Vectra vadītāja netika galā ar spēkrata vadību un nobrauca no ceļa. Uz slimnīcu medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāta gan pati autovadītāja, gan viens no pasažieriem, 2008. gadā dzimis zēns.

✓ 30. septembrī ap pulksten 15.17 Rēzeknē 1960. gadā dzimusi sieviete, vadot automašīnu Opel Astra, nedeļa ceļu gājējai, kura šķērsoja ielu pa gājēju pāreju. 1998. gadā dzimušajai sievietei tika sniegta medicīniskā palīdzība.

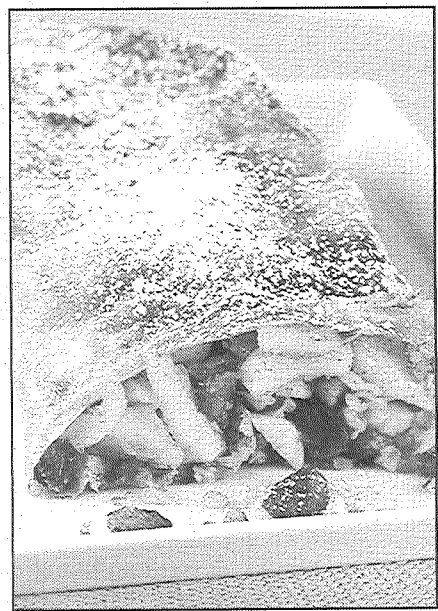
Nozīmēto tiesas sēžu saraksts Preiļu rajona tiesā no 7. līdz 13. oktobrim

Procesa veids	Tiesas sēdes laiks	Prasītājs	Atbildētājs	Būtība	Tiesas sēdes veids	Tiesnesis
Rakstveida	7. oktobris	Velta Pundure	Jānis Sondors	maza apmēra prasība par uzturlīdzekļu piedziņu		I.Beitāne
Mutvārdu	7. oktobris	SIA Hiponia	Kārlis Armands Martinsons, Natalja Ivanova, Egons Brokāns	parāda piedziņa	Atklāta	I.Beitāne
Mutvārdu	7. oktobris		Edgars Leitāns, Skaidrīte Vilcāne, Andrejs Kraikovs	KL 176.p.2.d., KL 176.p.2.d., KL 314.p.1.d.	Atklāta	A.Stikāne
Rakstveida	8. oktobris	Radmila Beinaroviča	Daina Zukule	maza apmēra prasība par uzturlīdzekļu piedziņu		I.Beitāne
Rakstveida	8. oktobris	Diāna Gusāre	Klāvs Mačuks	maza apmēra prasība par uzturlīdzekļu piedziņu		I.Beitāne
Mutvārdu	8. oktobris	AS PrivatBank	Vitālijs Ločs	aizdevuma atmaksa, procentu un līgumsoda samaksa	Atklāta	R.Krēslīna
Rakstveida	9. oktobris	Kristīne Mīze		fiziskas personas maksātnespējas pieteikums		I.Stivriņa
Mutvārdu	9. oktobris		Gatis Vilcāns, Mareks Buks	KL 193.p.2.d., KL 193.p.2.d.	Atklāta	I.Stivriņa
Mutvārdu	12. oktobris	SIA LĪVĀNU SILTUMS	Elita Kuzmina	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	Atklāta	I.Stivriņa
Mutvārdu	12. oktobris		Jānis Daugavietis	KL 185.p.2.d.	Atklāta	A.Stikāne
Mutvārdu	13. oktobris	Valerijs Petrovs	Boriss Petrovs	hipotēkas nonemšana	Atklāta	R.Krēslīna
Mutvārdu	13. oktobris		Romans Vežauskas	KL 175.p.3.d.	Atklāta	A.Stikāne

Informācijas avots www.tiesas.lv. Sagatavoja T.Elste

INTERESANTI

Kā radusies strūdele?

Ābolu strūdele ir viens no slavenākajiem Vīnes un visas Austrijas desertiem.

Vecākā zināmā strūdeles recepte ir pierakstīta 1696. gadā, taču populāra tā kļuva Hābsburgu valdīšanas laikā 18. gadsimtā.

Tā kā Austrijas virtuvi daudz gad-simtu laikā ietekmēja un veidoja dažādas ēšanas tradīcijas un šefpavāri (turki, zviedri, franči, holandieši, poļi, ebreji, čehi utt.), strūdeles izcelsme tiek saistīta ar Osmani impērijas gardo konditorejas izstrādājumu baklavu.

Lai gan strūdeli, tāpat kā Vīnes šniceli, parasti uzskata par Austrijas nacionālo ēdienu, tomēr strūdele ir populārs deserts ne tikai Austrijā, bet visās valstīs, kas savulaik ietilpa Austroungārijas (1867-1918) sastāvā.

Ungāri un slovēņi šo gardo miklu iecepto un ierullēto ābolu kūku sauc savos vārdos, bet populārākais — strūdele — radies no ģermāņu vārda ar nozīmi virpulis.

Klasiskā strūdele sastāv no plānas, elastīgas bezrauga miklas, kura kā «mētelītis» kārtās apņem pildījumu, ko veido rīvīti skābi āboli ar cukuru, kanēli, rozīnēm. Tradicionālās miklas pagatavošana ir ļoti sarežģīta. Smalkie pavāri teic, ka vienai miklas kārtai jābūt tik plānai, ka caur to var lasīt avīzi.

Tāpēc mūsdienās lielākoties strūdelei izmanto veikalos nopērkamo kārtaino bezrauga miklu vai filo miklu.

Strūdeli parasti pasniedz siltu, sagrieztu šķēlēs, pārkaisītu ar pūdercukuru un papildinātu ar saldējumu.

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBA

SIA Lauku Miesnieks
iepērk mājlopus.
Augstas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 20207132.

SIA "AIBI" AICINA DARBĀ
autoatslēdznieku, kautuves
strādniekus. Dzīvesvieta.
Tālr. 29478728.

Aku urbšana
(artēzisko).
Tālr. 29142220.

SIA „LATVIJAS GALA”
iepērk liellopus, aitas,
jaunlopus, zirgus.
Svāri. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

SIA AIBI iepērk liellopus,
jaunlopus, aitas, kazas,
zirgus, cūkas.
Laba cena. Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 26142514, 20238990.

PĒRK
● cirmsas (mežs uz celma).
Skujkoku cena 42 eiro/1 m³,
● mežu ipašumā.
Samaksa darījuma dienā.
Tālr. 27804000, e-pasts: and808@inbox.lv.

PĀRDOD

sivēnus Sīlukalnā. Tālr. 29159707;
AUDI 80 (1989. g. izl., 1,8, benzīns, TA līdz 02.2016., zaļā perlamutra krāsā, normāla stāvoklī). T.28770028;
BMW 320 (2000. g. izl., 2,0, benzīns, automātiskā ĀK, melnā krāsā, ādas salons, TA līdz 25.12.2015.). T.29492120;
FORD FOCUS (1998. g. izl., ideālā stāvoklī, TA līdz 07.2016.). T.29325308, 64636019;
FORD MONDEO (1993. g. izl., labā stāvoklī). T.29898053 (Vilānu novadā);
MAZDA 626 (1993. g. izl., 2,0, EUR 500),
TOYOTA COROLLA (1993. g. izl., 1,3, EUR 700), HONDA HR-V (2001. g. izl., 1,6,

IEPĒRK METĀLLŪZŅUS.
Augstas cenas.
Strādājam jebkurā laikā.
Tālr. 29198531.

automāts, EUR 3200). T.29438541;
OPEL VECTRA (1999. g. izl., hečbeks, jubilejas versija, motors ar ķēdi, TA līdz 23.09.2016., EUR 1600). T.29339392;
RENAULT CLIO (1,6, benzīns, 1999. g. izl., tumši zaļā krāsā, jaunas riepas, TA līdz 08.2016., maza nobraukums). T.29464608;
SUBARU FORESTER (1998. g. izl., automātiskā ĀK, TA līdz 05.2016., EUR 1500, tirgošanās). T.29448367.

Balts eņģelis atnāca sapnī
Un aiznesa tevi sev līdž,
Tai baltajā, baltajā naktī,
Kur nesāp, kur nesalst, kur silts.
Riebiņu novada dome un Sīlukalna pagasta teritoriālā pārvalde izsaka patiesu līdzjūtību Jurim Skroderim un tuviniekiem, SIEVU kapu kalniņa pavadot.

Pašvaldību dzimtsarakstu nodaļās 2015. gada septembrī reģistrētie jaundzimušie

AGLONAS novadā reģistrēti: Marija, Armands, Matvejs, Emīlija; **LĪVĀNU novadā**: Vilnis, Gvido, Kristaps, Alija, Hugo; **PREIĻU novadā**: Kārlis, Ksenija, Vanesa, Aļona, Alina, Beāte, Agris, Katrīna, Jevģenija, Amēlija, Linards, Silvestrs.

Septembrī reģistrētās laulības

AGLONAS novadā: reģistrētas trīs laulības Aglonas bazilikā; **LĪVĀNU novadā**: reģistrētas septiņas laulības, to skaitā trīs laulības Līvānu Romas katoļu baznīcā; **PREIĻU novadā** reģistrētas sešas laulības.

Septembrī reģistrēti mirušie

AGLONAS novadā:
Anatolijs Gurskis (dzimis 1961. gadā)
Anna Šilova (1956.)

LĪVĀNU novadā:
Olga Brakovska (1934.)
Jānis Milts (1937.)
Vilnis Broks (1986.)
Pēteris Skrūzīmans (1936.)
Vasilijs Cvetkovs (1956.)
Vladimirs Suhanovs (1964.)
Janīna Zundāne (1938.)
Aleksandrs Čiņš (1943.)
Skaidrīte Lazdāne (1928.)
Viktors Matvejevs (1958.)
Jānis Juškīns (1963.)
Dmitrijs Badjaka (1936.)
Alberts Rubīns (1938.)
Mefodijs Golubovs (1928.)
Jāzeps Brūveris (1951.)
Māriete Znotiņa (1975.)

Andris Pupiņš (1944.)
Antoņina Bortnikova (1959.)

PREIĻU novadā:
Antons Anins (1950.)
Eduards Cvečkovskis (1939.)
Solvita Dzerkale (1975.)
Jānis Džeriņš (1960.)
Alla Fjodorova (1962.)
Marija Ivanāne (1962.)
Stepanida Jegorova (1923.)
Jāzeps Jonāns (1963.)
Anastasija Kuzņecova (1942.)
Jānis Ližbovskis (1948.)
Antons Ručevskis (1938.)
Jakovs Rudzeišs (1945.)
Janīna Smāne (1930.)
Monika Vaivode (1922.)

Informācija sagatavota pēc Aglonas, Līvānu un Preiļu dzimtsarakstu nodaļu sniegtajām ziņām. Sakarā ar to, ka Vārkavas novada dzimtsarakstu nodaļas vadītāja bija atvaļinājumā, reģistrācijas tika veiktas citu novadu dzimtsarakstu nodaļās.

PASMAIDĪSIM!

Dzīve ir kā uzvedība zviedru galda. Kāds ņem no tās, cik grib. Cits — cik spēj. Vieni ņem, cik sirdsapziņa ļauj. Otri — cik bezkaunība. Bet nosacījums viens — līdzī paņemt neko nevar.

Ir tikai normāli, ka cilvēks saslimst ar kādu slimību. Problēmas rodas tad, kad ārsts sāk ārstēt to slimību, ko labāk zina.

Neticami, bet elektrība padarījusi cilvēkus par vampīriem. Pateicoties elektrorēķiniem, viņi sākuši baidīties no gaismas.

Saka — suns ir cilvēka labākais draugs.

Es ceru, ka milzīgais rotveilers, kas joprojā manā virzienā bez uzpurņa, vienkārši vēlas uzzināt, kā man klājas.

Zooveikalā dāma vēlas iegādāties papagaiļus:

— Nu ko, muļķīt, runāt arī proti?
— Protams, vecais putnubiedēkli, bet tu lidot proti?

Guļošs bērns — tas ir ne tikai mīļi, tas ir arī — beidzot!

— Ko tāds bēdīgs?
— Saproti, kad es eju maksšķerēt, tad kaimiņš staigā pie manas sievas.
— Tu mēģināji neiet maksšķerēt?
— Mēģināju, bet tad viņš ķer manas zivis...

LAIKRAKSTS DIENA UN TV3 MEKLĒ LATVIJAS LEPNUMU 2015!

AIZPILDIET PIETEIKUMA ANKETU PORTĀLOS:
WWW.DIENA.LV WWW.SKATIES.LV

VAI SŪTIET VĒSTULES:
LATVIJAS LEPNUMS, ANDREJOSTAS IELA 2, RĪGA, LV-1045,
LATVIJASLEPNUMS@DIENASMEDIJI.LV,
WWW.DRAUGIEM.LV/LATVIJASLEPNUMS

AICINA LATVIJAS DZELZCEĻŠ PASTS RĪGAS OSTAL **815**

NOVADNIEKS